

Täysistunto

Torstai 1.6.2017 klo 15.59—18.39

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 18.39.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Arto Satonen (15.59—18.00) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (18.00—18.39).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys USA:n mahdollisesta Pariisin ilmastositoumuksesta irtautumisesta (Riitta Myller sd)

Suullinen kysymys SKT 83/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja Myller.

Keskustelu

16.00 **Riitta Myller sd:** Arvoisa puhemies! Saimme eilen hyvin hämmästyttävän uutisen, jonka mukaan Yhdysvaltojen presidentti valmistautuu irtottautumaan Pariisin ilmastositoumuksesta. Emme saa kuitenkaan lamaantua. Euroopan on otettava johtajuus globaalissa ilmastopolitiikassa. Tämä edellyttää eurooppalaisilta hallituksilta vahvempaa sitoutumista yhteisiin toimiin, joilla toteutetaan energiamurros niin, että fossiiliset energialähteet jäävät mahdollisimman nopeasti historiaan. On epäselvää, eteneekö ja miten etenee Yhdysvaltojen irtautumisprosessi Pariisin ilmastositoumuksesta, ja jos etenee, mikä on aikataulu. Jos USA irtautuu sopimuksesta, sen vaikutus hiilidioksidipäästöihin on suuri, 0,3 astetta, kun tavoitteena on, että ilmasto ei lämpene yli 1,5 asteen. Arvoisa pääministeri, mitä Yhdys-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

valtojen irrottautuminen sopimuksesta merkitsisi monenkeskiselle yhteistyölle? Ja miten hallituksen mielestä EU:n tulisi reagoida USA:n irtautumiseen Pariisin sopimuksesta?

16.02 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin eilen tässä salissa keskustelimme, se olisi erittäin ikävää ja valitettavaa, jos USA tänä päivänä tällaisen päätöksen tekee. Keskustelin eilen Pohjoismaiden kollegoiden kanssa illalla tästä mahdollisuudesta, ja ilman muuta me Pohjoismaat löydämme heti tässä asiassa toisemme ja puhuimme tästä myös alkuvuodesta Bergenissä.

Tämä valitettava pois vetäytyminen sopimuksesta: Jos näin käy, niin Euroopan unionin täytyy ottaa asiassa johtajuus, Pohjoismaat tekevät siinä osansa. Meidän pitää hakea Kiinasta kaveri siihen, että me sen aukon täytämme. Olisi aika erikoista kuitenkin, että näin kävisi, koska silloin USA, Nicaragua ja Syyria olisivat ainoat YK-maat, jotka jäävät ilmastopopimuksen ulkopuolelle. Aika erikoiseen sarjaan tässä tapauksessa USA asettautuisi.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.03 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin näin on, nyt ei pidä lamaantua, vaan tarvitaan entistä vaikuttavampia tekoja ilmastopuutoksen pysäyttämiseksi. Sosiaalidemokraatit haluavat olla mukana vahvistamassa ilmastopolitiikkaa Euroopan unionin aktiivisena jäsenenä niin, että vahingot, joita Yhdysvaltojen mahdollinen irrottautuminen aiheuttaa, jäisivät mahdollisimman pieniksi. Tarvitsemme todellakin yhtenäisen ja vahvan EU:n luotsaamaan Pariisin sopimuksen mukaiset päästövähennykset satamaan, mutta, aivan niin kuin pääministeri sanoi, tarvitsemme myös vahvoja globaaleita kumppaneita, ja Kiina on tässä hyvä mahdollisuus.

Arvoisa pääministeri, näettekö, että EU:n yhdessä Kiinan ja mahdollisesti muitten maitten kanssa pitäisi löytää toimia, joilla estetään Yhdysvaltojen pyrkimys saada kilpailuetua vaarantamalla maapallon tulevaisuus, ja mitä mahdollisesti tällaiset toimet voisivat olla? Kyseessähän oli [Puhemies koputtaa] kuitenkin sopimus, josta irtaudutaan.

16.04 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastopuutoksen vaikutuksethan näkyvät jo ympärillämme. Tuossa Bergenin kokouksessa Islannin pääministeri kertoi huolestaan, että yksi kuutiokilometri arktista jäätä sulaa joka ikinen päivä. Ilmastopuutoksen vaikutukset näkyvät meidän jokaisen arjessa, ja me emme saa lannistua siinäkään tapauksessa, että USA sopimuksesta irtaantuisi. USA:n irtaantuminenhan sopimuksesta ei kaada sitä sopimusta, vaan se tarkoittaa sitä, että meidän, jotka jäämme sinne aktiivisiksi toimijoiksi, pitää sitten tehdä yhdessä enemmän ja estää juuri tämänkaltaiset tilanteet, joihin edustajakin viittasi.

Uskon, että löydämme Kiinasta tässä asiassa partnerin. Keskustelin Kiinan presidentin kanssa heidän vieraillessaan Suomessa näistä kysymyksistä. Ilmastokysymykset ja puhdas energia, cleantech, on noussut Kiinan omista prioriteeteista nyt aivan eri [Puhemies koputtaa] korkeudelle kuin missä se aikaisemmin on ollut.

16.05 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastopuutos on todellakin keskeisin ihmiskunnan yhteisistä haasteista, ja siksi on hyvin hätkähdyttävää, että USA mahdollisesti aikoo irrottautua tästä sopimuksesta. USA:n presidentti on tie-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

tenkin tehnyt jo aiemmin ilmaston kannalta vastuuttomia päätöksiä. Tällainen päätös oli muun muassa taloudellisen tuen lopettaminen seksuaaliterveyden edistämistä tehneiltä järjestöiltä. [Mika Niikon välihuuto] Tämä ei ole ihan vähäpätöinen asia, koska on arvioitu, että jopa 40 prosenttia maailman raskauksista on suunnittelemattomia. Näiden raskauksien ehkäiseminen vähentäisi hiilidioksidipäästöjä 34 gigatonnia, mikä on kuusinkertaisesti enemmän kuin USA:n vuosittaiset päästöt. Arvoisa pääministeri, voisiko Suomi, joka on jo lisännyt Trumpin leikkurin alle joutuneiden järjestöjen tukea, toimia EU:n sisällä näissä ilmastotoimissa asioiden vauhdittajana?

16.06 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin ilmastomuutoksen itse sopimusneuvotteluissa Pariisissa Suomi ja ympäristöministerimme olivat keskeisessä roolissa ja aktiivisessa roolissa, ja totta kai me jatkamme sillä samalla linjalla. Se on totta, että USA:n hallinto on myöskin YK:lta leikannut merkittävästi varoja, ja se tarkoittaa myös sitä, että Euroopan unionin täytyy ottaa parempi vastuu, suurempi vastuu niistä kysymyksistä, joista USA:n hallinto on YK:n alaisista toiminnoista leikannut.

16.07 Emma Kari vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastomuutos on ihmiskunnan vakavin uhka. Se on pakko ratkaista, vaihtoehtoja ei ole. Hyvä uutinen ehkä kuitenkin on se, että Pariisin ilmastopoliittinen sopimus on jo astunut voimaan ja uutiset Yhdysvaltojen mahdollisesta pois jäämisestä ovat vain saaneet muut maat tiukasti puolustamaan ilmastonsuojelua.

Ehkä kuitenkin on hyvä muistuttaa siitä, että juuri eilen me äänestimme tässä salissa vihreiden vastaesityksestä hallituksen ilmastopoliittiselle. Suomen omat päästövähennystavoitteet eivät vastaa Pariisin sopimuksen tavoitteita. Massiivisten metsähakkuiden ja hiilinielujen pienenemisten takia Suomi ei vähennä omia nettopäästöjään ennen 2030-lukua. Mutta esitys ilmastopoliittisen tiukentamisesta kaadettiin, ja nyt olikin ilo kuulla pääministerin kommentti siitä, että meidän on nyt tehtävä enemmän. Siitä syystä kysyisinkin pääministeriltä, aikooko hallitus nyt muuttuneessa tilanteessa päivittää Suomen ilmastopoliittikkaa vastaamaan Pariisin sopimuksen tavoitteita ja aikooko Suomi ajaa tiukempia päästötavoitteita koko EU:lle.

16.08 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä kestävästä metsänhoidosta. Me kaikki olemme sitä mieltä, että Ruotsin metsänhoito on kestävä, ja Ruotsissa on hakattu jo parinkymmenen vuoden ajan noin 75–80 prosenttia vuosikasvusta. Se, mitä me nyt suunnittelemme, on noin 75 prosentin osuus vuosikasvusta. Mutta mitä me ilmastomuutoksen eteen teemme: meillä on kovat tavoitteet Suomessa, meillä on myöskin Pohjoismaissa kovat tavoitteet, ja Bergenin pääministerikokouksessa keskustelimme itse asiassa melkein koko kokouksen ajan näistä kysymyksistä, mitä me voimme tehdä yhdessä enemmän biopolttoaineiden eteen, bioenergian eteen, uusiutuvan energian eteen ja Agenda 2030:n eteen. Keskustelimme ja haastoin myös meitä itseämme miettimään sitä, voisimmeko jopa kiristää niitä tavoitteita, joita olemme jo asettaneet.

16.09 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen lisäksi, että muun maailman on nouseva puolustamaan ilmastonsuojelua ja lastemme tulevaisuutta Yhdysvaltain mahdollisen pois jäännin yhteydessä, on myös muistettava se, että maail-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

mantalous on jo siirtymässä puhtaisiin ratkaisuihin ja että suurin häviöjä ilmaston ohella tässä Yhdysvaltain mahdollisessa vetäytymisessä on Yhdysvallat itse. Elikkä pitää myös muistaa, että ne panostukset, mitä tehdään puhtaisiin ratkaisuihin, vievät meidän taloutta eteenpäin ja tuovat Suomeen työtä ja investointeja — että oma etukin puhuu sen puolesta, että roolia kannattaa nyt nostaa.

Tähän liittyen, pääministeri, hiukan debatoisin sitä, kun sanoitte, että jos Yhdysvallat vetäytyy rahoittamasta YK:n kautta tasa-arvoa ja kestävästä kehitystä, niin meidän EU-maiden pitäisi ottaa isompi rooli. Mutta tähän olette juuri leikanneet näitä rahoja. Suomi on leikkannut YK:n ympäristöohjelma UNEPin rahoitusta, jolla juuri tehdään töitä esimerkiksi ilmastomuutoksen torjunnan edistämiseksi. Elikkä, pääministeri, oletteko valmiita muuttamaan suuntaa ja lisäämään ympäristönsuojelun rahoitusta ja [Puhemies koputtaa] kehitysyhteistyörahoitusta ilmastokohteisiin sen lisäksi että päästövähennystavoitteita tarkastellaan?

16.10 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys sisälsi monta kysymystä ja väitettä. Aloitan sieltä alkupäästä eli näitten puhtaitten ratkaisujen työllistävistä vaikutuksista. Tämä on juuri se kulma, mistä minun mielestäni meidän pitäisi saada USA myöskin vakuuttuneeksi siitä, että nyt mahdollisesti tehtävä ratkaisu on väärä. Tuolla Bergenin kokouksessa eräs pääministeri oli keskustellut juuri tästä kulumasta presidentti Trumpin kanssa, ja presidentti Trump oli vastannut siihen, että tämä on paras perustelu ilmastomuutoksen vastaiselle työlle, mitä hän on tähän mennessä kuullut, kun kyseinen pääministeri oli perustellut uusiutuvan energian työllistävää vaikutusta.

16.11 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on tehnyt metsätekoja jo pitkään ja tekoja käyttääkseen uusiutuvaa materiaalia fossiilisen sijaan. Olemme saaneet metsät kasvamaan miljardien investoinneilla niin, että meillä on hakkuusäästö jo 700 miljoonaa kuutiota, ja 105 miljoonasta kuutiosta hakkuusäästöä jää joka vuosi lisää. Kysyisinkin, kun täällä ei ole ministeri Tiilikainen paikalla, ministeri Lepäلت: miten saisimme läpi viestin siitä, että Suomi on onnistunut toteuttamaan yhtä aikaa sekä metsien kasvun että hakkuiden lisääntymisen? Tämä on merkittävää siltä kannalta, että voisimme muuallakin maailmassa siirtyä kohti biotaloutta.

16.12 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on juuri näin, että me haluamme siirtyä nykyisestä fossiilitaloudesta kohti biotaloutta. Se on se iso keskeinen ajuri, jota me koko ajan viemme eteenpäin. Siihen hallitusohjelma velvoittaa meitä, ja siihen velvoittavat yhteiset suomalaiset sitoumukset, kansalliset sitoumuksemme. On totta, että Suomen metsien kasvu on lisääntynyt viimeisten 60 vuoden aikana puolella — puolella on meidän metsiemme kasvu lisääntynyt tuossa ajassa — ja se ei ole tullut itsestään, vaan se on tullut hyvän metsänhoidon ja hyvän osaamisen ansiosta, jotka ovat meillä koko ajan vallinneet. Ja kun me otamme vielä sen, että me lisäämme hiukan hakkuita, meillä kuitenkin kaiken aikaa hiilinielu kasvaa. Se ei kasva ihan yhtä nopeasti kuin aikaisemmin, mutta se kasvaa kuitenkin.

Sitten se toinen havainto: Hallitus ja kansallinen metsästrategia ovat lähteneet siitä, että nykyinen kasvu ei juurikaan muutu, eli siinä on otettu varovaisuusperiaate mukaan. Mutta jos nykyinen kasvu jatkuu tulevaisuudessa, meillähän hiilinielut kasvavat koko ajan jatkuvasti.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

16.13 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yhdysvaltojen vetäytyminen olisi vakava asia, mutta kuten on todettu, se ei kaada Pariisin sopimusta. Se kyllä luo kansainvälisen johtajuusongelman ilmastomuutoksen torjunnassa, ja tässä tilanteessa kyllä EU:n rooli nousee aivan keskeiselle sijalle.

Tässä tilanteessa EU:n tulisi alkaa välittömästi valmistella hiilitullien käyttöönottoa ilmastopimuksen ulkopuolisille maille. Vasemmistoliitto on ehdottanut tätä jo viime syksynä. Hiilitullin myötä tuontitavaroita verotettaisiin EU:n rajalla niiden päästöjen perusteella. Hiilitullit loisivat tasavertaiset kilpailuolosuhteet tilanteessa, jossa Yhdysvallat yksipuolisesti irtaantuisi Pariisin ilmastopimuksesta. Lisäksi tieto mahdollisesta hiilitullista loisi painetta presidentti Trumpille pitää Yhdysvallat mukana sopimuksessa. Hiilitullit myös ehkäisisivät muiden maiden halukkuutta irtautua ilmastopimuksesta USA:n perässä. Kysyisinkin: onko hallitus tässä tilanteessa valmis edistämään hiilitullien käyttöönottoa EU:ssa?

16.15 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy tunnustaa, etten ole asiaan kovin syvällisesti perehtynyt. Mutta pitää perehtyä.

Tärkeintä on se, että kun me teemme päätöksiä, jotka liittyvät esimerkiksi tullijärjestelmään, me löydämme sellaisia globaaleja, kansainvälisiä ratkaisuja, joissa pidettäisiin tavoitteista huoli, ja pidämme ne mielessä kirkkaana eli tässä tapauksessa päästöjen vähentämisen, mutta toisaalta pitää turvata sujuva kauppa, jotta työllisyys pysyy hyvällä tasolla ja emme vie talouskasvun edellytyksiä pois. Mielestäni kaiken kaikkiaan kysymys on siinä mielessä tärkeä, että meidän pitää pohtia koko ajan globaaleja ratkaisuja, joilla me pystymme ilmastomuutoksen torjuntaan ja sitä kautta säästämään meidän tärkeää, yhteistä palloamme.

16.15 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdysvalloissa on myöskin kongressi. Ei pidä lähteä siitä, että tämä presidentin päätös on nyt välttämättä kiveen hakattu ja lopullinen, vaan kyllä siellä kongressissa on järkeä aika paljon, joka voi vielä muuttaa ainakin jossain määrin tätä päätöstä.

Mielestäni Euroopan unionin tulee nyt ottaa johtorooli tässä asiassa. Suomi ja Pohjoismaat — ne, jotka ovat jäseniä EU:ssa — voisivat nyt olla aloitteellisia komission suuntaan, että komissio käynnistäisi muun muassa neuvottelut Yhdysvaltojen kanssa siitä, mitä tämä merkitsee tällaisille kahdenvälisille tilanteille, joita on lentoliikenteessä ja monessa muussa asiassa, joissa tulee näitä päästöjä, autoteollisuudessa, kaikissa tällaisissa. Nämä joudutaan kaikki ratkaisemaan. Jos tuotteita myydään yli rajojen, siinä on tämantapaisia ongelmia. Eli siis nyt esitän, että pääministeri ottaa yhteyttä kollegoihinsa näissä muissa Pohjoismaissa, jotka ovat EU:n jäseniä, ja saa komission tässä asiassa liikenteeseen ja Eurooppa ottaa johtoroolin.

16.17 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tuon jo eilen tehnyt eli ottanut yhteyttä pohjoismaisiin kollegoihin, jotka ovat EU-jäseniä, ja tulemme yhdessä myöskin asiaan reagoimaan, jos tuo irtaantuminen tänä päivänä tapahtuu. Nimenomaan yksi keskeinen viestimme noissa eilissä keskusteluissa oli se, että me Pohjoismaat tulemme vaatimaan EU:ta ottamaan tässä asiassa johtoroolin ja hakemaan Kiinasta siihen kumppanin. Eli minä uskon, että tämä Euroopan unioni—Kiina-akseli pystyy nyt

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

sitten ottamaan yhdessä asiasta johtajuuden, koska me pystymme tekemään yhdessä paljon. Me pystymme tekemään myöskin paljon sen eteen, että tuo päätös USA:ssa pyörtyisi.

16.18 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Edustaja Kari nosti esille sen, että Suomen ilmasto- ja energiapolitiikka ei ehkä kaikilta osin nyt vastaa tähän uuteen haasteeseen, joka mahdollisen irtautumisen myötä on esitetty. Sitä on ehkä tarkistettava tai tavoitteita on ehkä tarkistettava ylöspäin. Tässä on nostettu esille myöskin Euroopan ja Kiinan tehtävä tässä mahdollisessa uudessa konstellaatiossa. Jos Eurooppa nyt nostaa omia tavoitteitaan, niin se on tietenkin suuri haaste meille kaikille, myöskin tietäen, että Eurooppa ei näiltä osin ole täysin yhtenäinen. Etenkin itäisen Euroopan maat ovat olleet tässä varsin vastahakoisia. Miten te näette tämän Euroopan yhtenäisyyden näkökulmasta? Löytyykö Euroopassa sekä Suomessa poliittista tahtoa nähdä se suuri haaste, joka ehkä meidän edessä huomisesta lähtien on?

16.19 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomesta tuo tahto kyllä löytyy, ja olemme näillä arvioilla vuonna 2045 hiilineutraali yhteiskunta. Sama tavoite on myöskin Ruotsissa. Meidän toimenpiteet johtavat tuohon tavoitteeseen. Olemme yksi Euroopan johtavia maita näyttämässä suuntaa, miten tässä käytännön toimin voidaan edetä, ja tuo ilmastostrategia, mikä täällä on hyväksytty, antaa hyvät askelmerkit siihen. Ja nyt me yhdessä sitten säädämme ja katsomme sitä, tarvitaanko vielä tuon lisäksi tavoitteiden ja riman nostamista. Henkilökohtaisesti olen valmis myöskin miettimään riman nostamista, mutta tästäkin keskusteltiin tuolla Pohjoismaiden yhteyksissä. Tärkeämpää on kuitenkin se, että panemme toimeen tehokkaasti sen, mitä olemme tällä hetkellä sopineet, kuin se, että me jatkuvasti muutamme tavoitteitamme. Sillä tavalla näytämme suuntaa myöskin koko Euroopalle.

16.20 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajatus siitä, että Eurooppa ja Kiina tekisivät tässä yhteistyötä, kuulostaa ihan hyvältä. Täytyy muistaa se, että Euroopan unioni oli yksi toimija, yksi sopijaosapuoli Pariisin sopimuksessa. En pidä sitä ajatusta ollenkaan huonona, että jos USA nyt jää pois sopimuksesta, Eurooppa yhtenä toimijana voi lisätä tietysti tavoitteitaan. Mutta jos näin sitten Euroopassa toimitaan, on tärkeää, että Euroopan sisällä maitten kesken tämä päästöjen vähentämisen taakanjako menee oikeudenmukaisemmin kuin se on tähän asti mennyt. Esimerkiksi päästökaupan ulkopuolisten päästötavoitteiden vähentämisprosentti Suomessa on 39, kun se Puolassa on 7 prosenttia, ja tähän ei ole minun mielestäni ihan reilua. Jos näitä päästötavoitteita nyt kiristetään Euroopassa, niin kysynkin pääministeriltä: pidetäänkö huoli sitten Suomen osalta siitä, että [Puhemies koputtaa] tämä jako tapahtuu oikeudenmukaisemmin kuin tähän asti on tapahtunut?

16.21 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai lähdemme siitä, että tätäkin taakkaa jaetaan Euroopan unionissa tasaisesti. Mutta meidän pitää muistaa se, että meidän lähtötasomme ovat hyvin erilaiset, ja kyllä kaikissa maissa pitää päästä eteenpäin, niissäkin maissa, missä pohja ja lähtötaso on hyvä. Minä uskon, että tämä on myöskin meidän oma etumme, että me tavoittelemme enemmän emmekä niinkään ole huolissamme siitä, että naapuri tekee sen saman. Me jaamme taakkaa mahdollisimman tasaisesti, mutta pyrimme kunnianhimoisesti myöskin omiin tavoitteisiimme, niin

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

kuin meidän ilmasto- ja energiastrategiassa todetaan. Meidän metsäthän kasvavat koko ajan, ja se hiilivarasto, hiiliinielu kasvaa koko ajan. Tämä meidän pitää muistaa. Toisenlaisiakin väitteitä ilmassa on.

16.22 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastopöytäkirjassa on se erityinen piirre, että se on luonteeltaan globaali ja maita sitova, ja tällä tavalla se on ollut hyvin edistysellinen muihin ympäristösopimuksiin nähden. Siinä mielessä on suuri tragedia, jos Yhdysvallat nyt sen jättäisi. Ympäristömuutoksella ja ilmastomuutoksella on myös suuria globaaleja merkityksiä: pakolaisuus ja, kuten mainittua, arktisten alueiden jäiden sulamiset. Ja olisin kiinnittänyt huomiota myös siihen, että Yhdysvalloissa nyt selvästi se teknologia kärsii ja ne yritykset kärsivät, jotka ovat orientoituneet ympäristön parantamiseen. Puhutaan Tesla-autoista ja tämäläisyyksistä. Yhdysvallat pyrkii hankkimaan nyt tällä etua omalle vanhakantaiselle teollisuudelleen, ja meidän pitäisi siihen juuri hiilitullien tai muiden muodossa reagoida.

Mutta olisin kysynyt erityisesti arktisesta alueesta. Suomi otti nyt vastaan Yhdysvalloilta Arktisen neuvoston puheenjohtajuuden. Kun lukee tätä Arktisen neuvoston ohjelmaa, siinä juuri ilmastomuutos ja ilmastomuutoksen torjunta on aivan keskeisessä asemassa. Mitä nyt tehdään, ministeri Soini, miten saadaan Arktisessa neuvostossa keskeiseen rooliin tämä ilmastomuutoksen torjunta?

16.23 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pariisin ilmastopöytäkirjan toimeenpano on yhtenä teemana arktisten maiden ympäristöministerikokouksessa 2018, ja aivan niin kuin edustaja Haavisto totesi, tämä on nyt meidän puheenjohtajuuskaudellamme meidän vastuullamme. Fairbanksissa meni vielä hyvin, ulkoministeri Tillerson salli sen, että Pariisin ilmastopöytäkirja mainitaan deklaraatiotekstissä ja myös nämä 2030-tavoitteet, kestävä kehityksen tavoitteet. Toivottavasti me pystymme huolehtimaan nyt siitä, että arktinen yhteistyö tulee toimimaan sillä tavalla kuin me yhdessä sovimme. Täytyy olla luonteeltaan optimisti siinä mielessä, että jos vaikka presidentti Trump ymmärtäisi, että tämä on hyvä bisnes, on hyvä diili tehdä ympäristöyhteistyötä myös arktisella alueella, niin se saattaisi olla keino siihen, että tämä päätös — jota ei ole siis ilmoitettu — vielä voisi jopa muuttua.

16.24 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskuntahan eilen vahvisti hallitus—oppositio-rajat ylittävällä laajalla yhteisymmärryksellä kantansa energia- ja ilmastostrategiaan. [Eduskunnasta: Ei kuulu!] — Anteeksi, kuuluuko tämä? — Niin, vahvasti laajalla yhteisymmärryksellä yli hallitus—oppositio-rajojen kantansa energia- ja ilmastostrategiaan. Tämä oli tärkeää myös siksi, että tämä linja kestää yli hallitus- ja vaalikausien, ja se on merkittävä asia Suomessa. Tätä linjaa kehystivät EU:n päätökset ilmastopolitiikasta ja energiapolitiikasta ja myös Pariisin sopimukseen sitoutuminen, ja tässä ollaan nyt vähän uuden haasteen edessä. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että Suomen hallitus on aktiivinen, poikkeuksellisen aloitteellinen EU:n tasolla älykkäässä uuden ajan elinkeinoteknologiassa, energia- ja ilmastopoliittisissa asioissa, myös siksi, että tämä tarjoaa meille uusia viennin lähteitä tulevaisuudessa älykkäitten sähköverkkojen, kiertotalouden, energiatehokkuuden, [Puhemies koputtaa] ympäristötekniikan, vesiensuojelun ja [Puhemies koputtaa] arktisen ympäristön... [Puhemies: Aika!] Jaatteko te tämän huolen ja käsityksen?

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

16.26 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En kuullut sitä varsinaista kysymystä sieltä lopusta, mutta... [Lauri Ihalainen: Jaattekko te tämän käsityksen?] — Jaan huolen. [Naurua] — Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin meidän täytyy omalta osaltamme vaatia itseltämme se, että panemme toimeen tehokkaasti sen, mitä olemme päättäneet nyt ja mitä olemme yhdessä sopineet täällä eduskunnassa, ja vaatia sitä myöskin kumppaneilta, Euroopan unionin mailta. Erityisesti nyt jos USA irtaantuu tästä sopimuksesta, korostuu sen merkitys, että siellä mukana pysyvät maat implementoivat, panevat toimeen sen, mitä yhdessä on saavutettu. Ja kyllä tässä myöskin tällainen teknologinen johtajuus silloin pysyy ja säilyy Euroopassa. Kiina tulee ottamaan tässä roolia, ja sillä on merkittävä työllistävä vaikutus myöskin näissä maissa. Menneen talven teknologioissa kiinni pysyminen ei ole kyllä tästä päivästä, ja minusta tässä on myöskin Suomella erinomainen mahdollisuus. Jatkamme edelleenkin sekä Euroopan unionissa että Pohjoismaiden tasolla ja kaikissa kahdenvälisissä tapaamisissa ilmastomuutoksen torjunnan vastaista työtä... tai ilmastomuutoksen torjuntatyötä. [Naurua]

16.27 Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Haavisto otti tärkeän näkökulman esille tässä arktisessa ulottuvuudessa. Te teette, ulkoministeri Soini, hyvää työtä tuolla ensimmäisessä puheenjohtajuuskauden kokouksessa tämän ilmastomuutoksen näkökulmasta viemällä sen tekstin sinne ja saamalla Yhdysvallat myöskin hyväksymään tämän tekstin.

Nyt kysyn: Onko Suomella konkreettisia toimenpideohjelmiä ehkä muuttuvassa tilanteessa, joilla voitaisiin vastata nyt Arktisen neuvoston kautta tähän ilmastomuutoksen torjuntaan vahvemmin kuin ehkä aiemmin on ajateltu, koska tuo Arktinen neuvostohan näyttää olevan kokonaisuudessa, jossa esimerkiksi Ukrainan jännitteet Venäjän kanssa ovat lievemmin esillä kuin missään muualla yhteistyön osa-alueilla? Onko Suomella siis laadinnassa minkäänlaista konkreettista ohjelmaa tämän muuttuvan tilanteen varalta, ulkoministeri Soini?

16.28 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä kansanedustaja Antti Rinne, kysymyksenne on mitä ajankohtaisin. Minulla on täällä viisi sivua konkreettisia toiminta-asioita, jotka ovat tärkeitä. Poimin täältä muutamia: arktista energiakonferenssia, arktista biodiversiteetikongressia, öljyntorjuntaharjoitusta ja raskaan polttoöljyn käytön kieltämistä, IMOn polaarikoodia, kaukokulkeutuvia ilmansaasteita ja ympäristövaikutuksia. Vaikka tämä tuntui täsmäkysymykseltä, niin emme olleet tätä sopineet. Olemme tietysti sopineet yhteistyöstä, ja kiitän tietysti edustaja Rinnettä kannustuksesta. Mutta meillä on tässä toimenpideohjelma, ja kaikki maat ovat hyväksyneet sen Suomen ohjelman, meidän arktisen puheenjohtajakautemme ohjelman, ja se on hyvä asia.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys asumistuen heikentämisestä (Li Andersson vas)

Suullinen kysymys SKT 84/2017 vp

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Siirrymme seuraavaan kysymykseen. Edustaja Andersson.

Keskustelu

16.29 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Kun tässä salissa kuun alussa keskusteltiin hallituksen suunnitelmista heikentää yleistä asumistukea, silloin valtiovarainministeri Orpon puheesta oli mahdollista saada vaikutelma, että yleinen asumistuki kattaisi vuokran käytännössä sataprosenttisesti. Tämähän ei pidä paikkaansa, vaan isolla osalla asumistuen saajista asumisen tuki ei ole lähelläkään todellista vuokratasoa. Jo silloin heräsi kysymys siitä, onko hallitus tehnyt päätöksensä heikentää pienituloisten asemaa vajavaisin tiedoin. Tällä viikolla Valtion taloudellinen tutkimuskeskus on julkaissut tutkimuksen, jossa todetaan, että väitteet asumistuen vaikutuksista vuokriin ovat liioiteltuja ja että tuki kohdistuu tuensaajiin. Arvoisa valtiovarainministeri Orpo, onko hallitus valmis uudelleen arvioimaan esityksensä asumistuen heikentämisestä tämän uuden tiedon valossa?

16.30 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen pahoillani, jos saattoi saada väärinkäsityksen. Tarkoitin, että asumisen tuet, ei asumistuki. Asumistukihan ei, kuten hyvin tiedetään, kata koko vuokraa, mutta asumisen tukien kautta on mahdollisuus saada lähes kokonaankin korvaus asumisen menoihin, mikä siis johtaa helposti tilanteeseen, jossa vuokranantajan on helpompi ja sillä on matalampi kynnys nostaa vuokria. Ennen kaikkea sillä esityksellä, jota olemme tehneet, me tavoittelemme sitä, että me pystyisimme hillitsemään valtavaa tahtia kohoavia asumistuen kuluja, jotka ovat lähes 2 miljardia tällä hetkellä. Se on ensisijainen tavoite, ja sen valmistelu jatkuu. Ministeri Rehula voi osaltaan tästä jatkaa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa on mahdollisuus V-painiketta painaen pyytää lisäkysymyksiä.

16.31 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä toivon, että valtiovarainministeri Orpo voisi tarkentaa, mitä asumisen tukia hän tarkoittaa ja mihin tukiin hän viittaa, kun hän sanoo, että voi saada asumiseen tukea niin, että se kattaisi vuokran sataprosenttisesti esimerkiksi pääkaupunkiseudulla.

Tämä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tutkimus ei tue hallituksen perusteluja heikentää tätä tukea. Kelan johtavan tutkijan arvio siitä, miksi asumistuen menot kasvavat, ei myöskään tue hallituksen perusteluja heikentää tätä tukea. Ja kun tarkastelee, miten hallitus itse on perustellut tätä leikkausta, niin te olette sanoneet, että te haluatte purkaa kannustinloukkuja tällä toimenpiteellä. Se ei tule tapahtumaan, kun pienituloiset siirtyvät nostamaan toimeentulotukea, eli kannustinloukku pahenee. Toinen väittäminen on ollut se, että tämän heikennyksen kautta te haluatte vaikuttaa yleiseen vuokratasoon alentavasti, ja tämän kaiken tutkimustiedon valossa tämäkään hallituksen tavoite ei tule toteutumaan. [Puhemies koputtaa] Eikö nyt olisi suoraselkäisintä uudelleen arvioida tätä esitystä ja perua tämä pienituloisiin kohdistuva heikennys?

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

16.33 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän vaalikauden aikana vuonna 2016 asumistukimenot ovat kasvaneet 200 miljoonaa verrattuna vuoteen 2015. Tälle vuodelle tuo kasvu vuodesta 2015 on 400 miljoonaa, ollaan yli 2 miljardin. Se tapa, jolla asumistukimenojen kasvukulma saadaan taistuttamaan, vaatii toki useita toimenpiteitä lähtien siitä, että on riittävästi riittävän edullisia vuokra-asuntoja.

Mutta sitten tähän tutkimukseen, jolla nyt edustaja Li Andersson perustelee, että hallituksen pitäisi muuttaa tekemäänsä linjausta, jonka valmistelu on tällä hetkellä menossa. Ministeriö yhdessä Kelan kanssa koettaa etsiä semmoista tapaa, että tuo tavoite siitä, että asumistukimenojen kasvukulmaa saadaan taitettua, toteutuu. Tuo tutkimus: ensinnäkin aineisto on vuosilta 2008—2013, jolloin oli korkein neliöhintamäärä määriteltynä, ja toiseksi tutkijat varoittavat, että yksiselitteisen johtopäätöksen tekeminen on tässäkin kohtaa [Puhemies koputtaa] tehtävä huolella.

16.34 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todella VATTin tutkijat ovat todenneet sen, minkä on esimerkiksi Helsingin keskeinen asuntopoliitikasta vastaava virkamies todennut: ei tällä leikkauksella ole vaikutusta vuokratasoon. Kelan selvitys osoittaa myöskin, että riippumatta siitä, onko tuki noussut vuosina tai ei, vuokrat ovat nousseet koko ajan samaa tahtia, eli tätä yhteyttä ei pystytä osoittamaan, vaikka sillä hallitus nimenomaan perustelee tämän leikkauksen. Ja kun tätä yhteyttä ei ole, niin kysymys on ainoastaan siitä, että leikataan jälleen kerran kaikkein pienituloisimmilta työttömiltä, työssä käyviltä, lapsiperheiltä. Ja, ministeri Rehula, te olette itse myöntänyt täällä, että tämä tulee kasvattamaan toimeentulotukimenoja, toimeentulotuen saajien määrää.

Nyt kysymykseni onkin, pääministeri, kun te eilen sanoitte, että "en lähde viemään selaista tilannetta, jossa edustajat joutuisivat toimimaan omaatuntoaan vastaan tällaisessa kysymyksessä, jonka kokevat omantunnon kysymykseksi": [Puhemies koputtaa] jos jonkun omatunto kolkuttaa leikata jälleen köyhiltä, saavatko he vapaat kädet tässä asiassa?

16.35 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on sama aineisto käytettävissä niin hallituksella kuin oppositiolla. Vasemmistoliiton edustajat nyt tekevät johtopäätökset tästä VATTin tutkimuksesta, [Paavo Arhinmäki: Ja Kelan!] jonka aineisto siis pohjautuu ajalle 2008—2013, jolloin on ollut voimassa tämänkaltainen vuokratatto, jota nyt ollaan kaavailemassa, jolla pyritään taittamaan asumistukimenojen kasvukulmaa. Ja samassa VATTin tutkimuksessa ihan tiedotteessa lukee näitten tutkijoiden omissa nimissä, [Paavo Arhinmäki: Ja Kelan!] suora sitaatti siitä on se, että "näitä arvioita pitää tehdä huolella". Yksiselitteisen vastauksen antamista, joko—tai, sekä—että, ei pysty tästä johtopäätöksenä vetämään. Hallitus osaltaan valmistelee tämän ehdotuksen. Tavoitteena on se, että pysytään taittamaan asumistukimenojen kasvu. [Paavo Arhinmäki: Kysymys oli esitetty pääministerille!]

16.36 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedämme kaikki, että asumistuella ja työn vastaanottamisen kannustamisella on suuri yhteys. Nyt kun teidän ainoa tavoitteenne on ikään kuin katkaista asumistukimenojen kasvu, niin olisitteko te valmiita arvioimaan tätä kokonaisuutta siitä näkökulmasta, mitä se tekee esimerkiksi osa-aikatyön vastaanottamiselle ja ylipäätään pienten keikkatöiden vastaanottamiselle, koska me kaikki tiedämme, että jos normaalista asumistukijärjestelmästä joutuu siirtymään toimeen-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

tulotuen piiriin, niin siellä on se kaikkein suurin kannustinloukku, josta on itse asiassa hyvin vaikea varsinkin pääkaupunkiseudulla päästä pois? Toivon, että ministeri Orpo vastaa kyllä.

16.37 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Kyllä vastaan. [Naurua]

Puhemies! Siis ei ainut tavoite ole asumistukimenojen leikkaaminen. Kyllä tärkeä, tärkeä tavoite on työllisyystilanteen parantaminen, kannustinloukkujen purkaminen, ja asiantuntijoiden mukaan näillä muutoksilla on merkitystä myöskin kannustinloukkujen purkamiseen. Sen hallituksen koko paketin, jossa tehtiin esityksiä, joilla kannustinloukkuja pyritään purkamaan, jotta se työ kannattaisi ottaa vastaan, kokonaisvaikutus on tuhansia, siellä varhaiskasvatusmaksujen alentaminen keskeisenä elementtinä. Mutta asumistuki tai nämä esitykset myöskin tähtäävät siihen samaan, saada ihmisille motivaatio ottaa työtä vastaan, että kannattaa ottaa työtä vastaan, ja kun talous kasvaa, työpaikkoja syntyy, niin nämä ovat niitä asioita, joilla me pyrimme tekemään työn vastaanottamisesta kannattavaa.

16.38 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tiedämme, että alueilla, missä asuminen on kallista, asumistuki ei riitä, ja ihmiset joutuvat ottamaan toimeentulotukea selvittääkseen asumiskustannuksista. Tämä aiheuttaa todella pahan kannustinloukun. Sen takia olisi varmasti syytä miettiä, voisiko asumistuen enimmäistasoon nykyistä enemmän säätää kuntakohtaista vaihtelua niin, että se ei perustuisi yksittäisen asumisen vuokratuloihin vaan pikemminkin alueen yleiseen vuokratasoon, ruokakunnan kokoon ja tuloihin. Tällaista mallia ei ole Suomessa kunnolla tutkittu, vaikka se saattaisi auttaa pahimpien kannustuloukkujen hillitsemisessä ja vuokratason nousun hillitsemisessä. Onko hallitus valmis miettimään ja selvittämään myös tämän tyyppistä asumistuen muotoa?

16.39 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime vaalikaudella eduskunta hyväksyi vuoden 2015 alussa voimaan tulleen asumistukijärjestelmän kokonaisuudistuksen, jossa tehtiin muutoksia, joitten kaikki vaikutukset eivät vielä ole meidän tiedossamme.

Toisekseen, kun edustaja Mikkonen kysyi, onko hallitus valmis arvioimaan: me olemme laittaneet liikkeelle sosiaaliturvan uudistuksen, sosiaaliturvan kannustavuuteen tähtäämisen, muutoksen, joka ohjaa tulevan vaalikauden työtä niin, että työn vastaanottaminen jatkossa tulisi olemaan nykyistä helpompaa. Kun te kysytte, onko valmis arvioimaan, kyllä on, koska asumistuet ovat yksi osa sitä sosiaaliturvan kokonaisuutta, jonka pitää olla arvioinnin ja työstämisen piirissä. Meillä on enempi pula hyvistä ideoista ja ajatuksista. Kiitos siitä, että tällainenkin ehdotus on tehty.

16.39 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jokainen tässä salissa ymmärtää, että paras keino hillitä vuokrien nousua on tietysti riittävä asunto- tuotanto, ennen kaikkea vuokra-asuntotuotanto. Siitä päätöksestä, jonka hallitus teki puoliväliriihessä, kukaan ei kuvitellut, että se johtaa vuokrien alentumiseen, mutta tavoitteena oli nimenomaan hillitä vuokrien nousua. En ole lukenut tätä VATTin tutkimusta, mutta minulle saavat sitten markkinataloutta paremmin tuntevat ihmiset kertoa, ehkä edustajat Andersson ja kumppanit, miten on mahdollista, että noin kahden miljardin panostus asumis-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

tukeen ei muka vaikuttaisi lainkaan vuokratason. En tietystikään ole ehdottamassa asumistuen leikkaamista 2 miljardilla, mutta aivan älytöntä on väittää — ja sitä tämä VATTin tutkimuskaan tiettävästi ei väitä — etteikö tällä asumistuella olisi vaikutusta vuokratason.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tämä ei sisältänyt varsinaista kysymystä. Otamme vielä yhden lisäkysymyksen, edustaja Andersson.

16.41 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysehän on siitä, mitä hallitus nyt tässä väittää, kun esittää asumistuen heikentämistä. Nimenomaan hallitus on vetänyt tässä yksiselitteisen johtopäätöksen, eli on tosiaankin väittänyt ja perustellut asumistuen heikennystä sillä, että se alentaa vuokratasoa eli toimii vuokratason nousua hillitsevällä tavalla, [Välihuutoja] koska tuki valuu vuokranantajille. Näitä perusteluja on tässäkin salissa esitetty. [Mika Niikko: Musta valkoiseksi ja valkoinen mustaksi!] VATTin tutkimus ei tue tällaista väittämää eivätkä myöskään Kelan selvitykset, joten me kysymme nyt hallitukselta, mihin tämä hallituksen vetämä yksiselitteinen johtopäätös perustuu. Lisäksi haluaisin kuulla valtiovarainministeri Orpolta, mitkä ne ovat ne asumisen tuet, jotka kattavat vuokran sataprosenttisesti, ja vielä lisäksi haluaisin kuulla ministeriltä, millä tavalla kannustinloukkuja puretaan sillä, että lisätään toimeentulotuensaajien määrää, niin kuin hallitus itsekin arvioi, että tässä tulee käymään.

16.42 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ne asumisen tuet ovat siis asumistuki ja toimeentulotuen asumislisä, jotka kokonaan joissain tilanteissa kattavat asumisen menot.

Mutta, arvoisa vasemmistoliitto, teillä ei tunnu olevan mitään väliä valtion rahojen menolla ja velkaantumisella, [Välihuutoja vasemmistoliiton ryhmästä] ei mitään väliä. 2 miljardia käytämme asumistukeen, 2 miljardia, ja tällä tehdään taas jälleen kerran yksi uudistus, ja jälleen kerran te vastustatte, [Välihuutoja] uudistus, jolla pyritään kannustamaan työn vastaanottamiseen, pyritään hillitsemään valtion menoja ja hillitsemään vuokratason nousua. Tämä on uudistus, jolla pyritään osaltaan turvaamaan suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa, joka perustuu vain korkeaan työllisyysasteeseen. Ette te voi kaikkea vastustaa. [Välihuutoja]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys asiantuntijalausuntojen huomioon ottamisesta alkoholilain kokonaisuuksissa (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 85/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Menemme seuraavaan kysymykseen. Edustaja Tanus.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Keskustelu

16.43 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Hallitus on puhunut koulutuksen ja tutkimuksen tärkeydestä, tutkimustulosten, faktojen käyttämisestä päätöksenteon perustana. Mietitään: jos Helsingin seutua uhkasi terroriteko, jossa kuolisi 150 henkeä, useat traumatisoituisivat vuosiksi, monet heistä lapsia, niin olisi aivan varmaa, että hallitus tekisi kaikkensa estääkseen tämän tapahtuman. Nyt alkoholiuudistukseen liittyen lähes kaikkien asiantuntijoiden tyrmäävistä lausunnoista huolimatta eri ministereiltä on kuulunut kannanottoja, että esitystä oltaisiin viemässä eteenpäin joka tapauksessa. Kysynkin ministereiltä Orpo, Soini ja Sipilä: arvostatteko asiantuntijoita ja kuinka merkityksellisinä pidätte asiantuntijoiden tutkimustuloksiin perustuvia lausuntoja? Ja kansalaisia ajatellen kysyn: aikooko hallitus toimissaan edistää kansalaisten, lasten ja koko yhteiskunnan hyvinvointia vai toimia vain pienten intressiryhmien etujen ajamiseksi?

16.44 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Alkoholilain kokonaisuudistus on Sipilän hallituksen agendalla, ja sitä valmistelua tässä on tehty puolentoista vuoden ajan. Ollaan tänä päivänä tilanteessa, jossa lausuntokierros on läpikäyty ja palaute niiltä osin saatu, ja muutoksia lainsäädäntöön lausuntokierroksen perusteella ollaan tekemässä niiltä osin kuin yhteisymmärrys löytyy.

Toisekseen kun lukee sen hallituksen esitysluonnoksen, joka on lausuntokierroksella ollut, niin siellä on kyllä hyvin avoimesti kerrottu tämän ehdotuksen ja esityksen vaikutukset. Se on yksi osa huolellista lainsäädännön valmistelua, että vaikutusarvioinnit tehdään. Vaikutusarviointeja on moneen kertaan tässäkin salissa toivottu, ja tässä laissa, jos missä, ne on tehty erityisen huolella. [Ben Zyskowicz: Hyvä, ja avoimesti!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän kysymykseen voi pyytää lisäkysymyksiä V-painiketta painaen.

16.45 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin ministereitä Orpo, Soini ja Sipilä vastaamaan: arvostatteko asiantuntijoita ja kuinka merkityksellisinä pidätte asiantuntijoiden tutkimustuloksiin perustuvia lausuntoja? Jos hallitusryhmien kansanedustajien keskenään sopimia esityksiä halutaan joka tapauksessa viedä eteenpäin eikä asiantuntijalausuntoja huomioida mitenkään, mikä merkitys yleensä on aikaavievillä lausuntokierroksilla?

16.45 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Asiantuntijalausunnat ovat sitä varten, että niitä kuullaan: tehdään tarvittavia muutoksia, jotka ovat yhteisesti hyväksyttävissä. Tässäkin asiassa on olemassa erilaisia näkemyksiä noista asiantuntijalausunnoista. Niitä on nimittäin erilaisia. Kannattaa lukea se kooste, joka on ihan julkinen. Siinäkin voi sanoa valmistelevista virkamiehistä, että tavanomaista huolellisemmin, asian sensitiivisyys ja tunnepitoisuus huomioiden, on tehty tuo lausuntopalautteen yhteenveto. Se on ihan kaikkien arvioitavissa ja luettavissa. Ja hallituksen piirissä lainvalmistelu etenee sillä tavalla, että meillä on päivä, jolloin, yhteisen sovun löytyessä, esitys on eduskunnalle annettavissa, asiantuntijapalautteeseenkin pohjautuen.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

16.46 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tutkimustulosten mukaan nämä eliniän pituudessa olevat erot miehillä selittyvät hyvin pitkälti alkoholilla ja alkoholin liikakäytöllä. Asiantuntijoiden mukaan alkoholi on meidän yksi suurimpia terveyden vitsauksiamme.

Arvoisa ministeri, nyt lukuisat selvitykset ja asiantuntijalausunnot puhuvat sen puolesta, että alkoholilainsäädännön kohdalla pitää olla todella tarkka ja myös tehdä hillittyjä, varovaisia päätöksiä. Nyt tämä keskustelu on siirtynyt tänne hallituspuolueiden keskuuteen ja ryhmien johtajat käyvät tätä keskustelua. Arvoisa ministeri: aiotteko ottaa itse kantaa tähän kysymykseen vai aiotteko seurata vierestä, mitä tämän keskeisen terveystieteellisen kysymyksen kanssa tehdään?

16.47 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime päivien palaute on ollut sentyyppistä, että asiasta todellakin keskustellaan huomattavasti laajemmin kuin hallitusryhmien puheenjohtajien keskuudessa tai edes eduskunnassa, eduskunnan valiokunnassa. Jos jossain on laaja kansalaiskeskustelu käynnissä niin tässä.

Toisekseen, aionko ottaa kantaa? Totta kai otan kantaa. Siinä vaiheessa, kun on tilanne, missä hallituksen esitys annetaan, sikäli kun tilanne sen mahdollistaa ja sopu ja yhteisymmärrys on löytynyt, niin silloinhan se on se kannanotto. Mitkä asiat pitää ottaa huomioon? Hyvin avoimesti hallituksen esitysluonnos, joka on lausuntokierroksella ollut, kertoo sen, mitkä esimerkiksi terveystieteelliset vaikutukset tällä ehdotuksella on. Ne on kerrottu hyvin avoimesti, ja ne ovat kaikkien arvioitavissa. Se on ollut tämän lain eteenpäinviennin yksi osa. Omalla kohdallani tässä roolissa olen ottanut kantaa 11. päivä helmikuuta viime vuonna, ja sen jälkeen on ollut tilanne, jossa on lähetetty lausuntokierrokselle asiakirja. Siinäkin kohtaa vastuuministeri on ottanut asioihin kantaa.

16.48 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy syvästi ihmetellä kristillisdemokraattien vertausta terrorismin ja alkoholilain uudistuksen välillä. Tuo on täyttä puskista ampumista. Vuonna 95 ruokakauppoihin tuli lonkerot ja siiderit, yhä me olemme täällä Suomen maassa hengissä. Tämän uudistuksen myötä arvioidaan, että A-oluen eli nelosoluen, lonkeron ja siiderin myyntihinta laskisi 40 prosenttia, ja totta kai esimerkiksi haja-asutusalueilla kauppa hyötyisi tästä merkittävästi. Työpaikkoja tulisi lisää, verotuloja 35 miljoonaa euroa. Ja A-oluen ja lonkeron matkustajatuonti puolittuisi, eli Viron viinaralliinkin puututtaisiin.

Arvoisa pääministeri, te johdatte valtioneuvostoa. Meillä on vuosi sitten sovittu diili, niin kuin ulkoministeri Soini viittasi Trumpiin liittyen. Aiotteko viedä tämän diilin eteenpäin?

16.49 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tässä roolissa, tämän maan alkoholiministerinä vielä jonkun aikaa olevana, minun tehtäväni on huolehtia siitä, että hallituksen piirissä yhteisesti sovitut asiat menevät eteenpäin. Se on meidän kaikkien vastuuministereitten omilla tonteilla oleva rooli.

Toisekseen, missä muodossa ja millä tavalla toteutetaan alkoholilain kokonaisuudistus? Siinä on siis useita asioita liittyen byrokratian purkuun, elinkeinoelämän toimintaan, ravintola-alan edistämiseen — useita asioita, joissa suomalainen lainsäädäntö saatetaan perustuslain, joka on säädetty vuonna 2000, velvoittamalle tavalle. Nämä ovat yksi osa sitä ko-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

konaisuutta, jonka valmistelusta tällä hetkellä vastaan, ja oman työni, oman tonttini, yritän tässäkin kohtaa hoitaa.

16.50 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! STM:n vaikutusten arvioinnin yksi selkeä ongelma on, että ministeriössä ei ole osaamista elinkeino- ja työllisyysvaikutusten arvioimiseen. Myöskään THL:llä ei ole asiantuntemusta esimerkiksi kuluttajakäyttäytymisen muutosten arvioimiseen taloustieteellisiä menetelmiä käyttäen. Niinpä esimerkiksi usein esitetty arvio 150 lisäkuolemasta on niin sanottu ceteris paribus -arvio, joka perustuu olettamaan, että muutoksella ei olisi mitään vaikutusta Alkon myyntivolyymiin eikä matkustajatuontiin. Kuluttajakäyttäytymisen muutoksien arviointiin on olemassa vakiintuneita käytäntöjä, mutta niitä ei jostain syystä ole otettu käyttöön, ei THL:ssä eikä STM:ssä. Miksi näin, ministeri Rehula?

16.51 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valmistelevat virkanaiset ja -miehet toimivat virkavastuulla, [Susanna Huovinen: Näin on!] ovat toimineet ja tulevat toimimaan. Siinä, millä tavalla tämän lain vaikutusarvioinnit on tehty, varmaan voi olla puutteita, ja eri näkökulmia voi olla nykyistä enemmänkin. Mutta sitten toisinpäin: nuo arviot, jotka liittyvät tähän terveystalouteen ja jotka tekin nyt mainitsitte ja hieman kyseenalaistitte, ovat kyllä ihan matematiikkaa, joka pystytään laskemaan sen seurauksena, mikä on alkoholin kokonaiskulutus. Aikaisempaan-kin kysymykseen liittyen totean, että onhan meidän toimintaympäristömme muuttunut. Minulla on Suomenlahden eteläpuolella kollega, joka on tehnyt isoja ratkaisuja alkoholiveron korottamisen kautta, mikä tarkoittaa sitä, että Viron alkoholin hinta tulee nousemaan, millä on vääjäämättä vaikutuksensa esimerkiksi siihen, miten matkustajatuonti tässä maassa etenee.

Mutta tämän lain valmistelun vastaavana puolustan viimeiseen asti sosiaali- ja terveysministeriön [Puhemies koputtaa] vastuullisia, virkavastuulla toimivia virkamiehiä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys kuulovammaisten tulkkauspalveluista (Veronica Rehn-Kivi r)

Suullinen kysymys SKT 86/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt otamme nopeassa tahdissa seuraavia kysymyksiä. — Edustaja Rehn-Kivi.

Keskustelu

16.52 Veronica Rehn-Kivi r: Värderade talman! Personer med hörselskada behöver tolkhjälp i det vanliga livet, till exempel i banken eller i studierna. Dessa tolktjänster ska nu upphandlas av Folkpensionsanstalten och systemet kommer att ändras.

Kuulovammaiset tarvitsevat tulkin apua tavallisessa elämässään esimerkiksi pankissa tai opinnoissa. Näitä tulkkauspalveluita ollaan nyt kilpailuttamassa Kansaneläkelaitoksessa ja

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

käytäntöjä tullaan muuttamaan. Pyytäisin, että ministeri Mattila selventäisi hieman tilannetta. Tullaanko Kela-korvausten ja näin ollen myös tulkkien määrää vähentämään? Myös ruotsinkieliset tulkit ovat huolissaan. Suomessa ei ole mahdollista kouluttautua viittomakielen tulkiksi ruotsiksi. Ministeri Mattila, millaiset pätevyysvaatimukset tulkeille ollaan asettamassa? Onko olemassa vaara, että ruotsinkielisiä viittomakielen tulkkeja ei enää saa käyttää, koska heillä ei ole ollut mahdollisuutta saada tarvittavaa jatkokoulutusta ja siten pätevyyttä?

16.53 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä tämä kilpailutus on kesken. Ymmärrettävästi Kela ei tätä julkisuudessa kommentoi, ja myöskin tiedetään se, että Kelan toimintaa valvoo eduskunnan alainen valtuuskunta. En ihan täysin ehkä ymmärtänyt sitä logiikkaa, mitä tekemistä nyt varsinaisesti tällä kilpailutuksella on tulkkien pätevyyksien kanssa. Me tiedämme, missä tulkkeja koulutetaan, ja he ovat päteviä. Viittomakieli on, niin kuin tiedätte, minulle hyvin rakas asia. Kannan huolta myös siitä, että suomenruotsalainen viittomakieli saa arvoisensa kohtelun. Kieli on meille äärimmäisen tärkeä asia. Ilman kieltä me olemme todella heikoilla, ja kyllä kannan huolta tästä Kelan kilpailutuksesta suuresti.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys turvapaikanhakijoiden olinpaikkatiedoista (Ville Tavio ps)

Suullinen kysymys SKT 87/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraava kysymys, edustaja Tavio.

Keskustelu

16.54 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Maahanmuuttoviraston mukaan viranomaisen ulottumattomiin on kadonnut jo yhteensä noin 5 000 paperitonta turvapaikanhakijaa. Tähän joukkoon voi mahtua henkilöitä, joiden turvapaikkahakemus on hylätty esimerkiksi vakavan rikostaustan vuoksi ja jotka tästä syystä muodostavat vakavan uhan kansalliselle turvallisuudelle.

Maahanmuuttoviraston mukaan yksityismajoituksessa eli muualla kuin vastaanottokeskuksessa asuu kaikkiaan noin 4 000 turvapaikanhakijaa, joista jo kymmenesosa asuu kotimajoituksessa. Sekä yksityismajoituksessa että vastaanottokeskuksessa turvapaikanhakijalla on vapaa liikkuvuus ja siten katoaminen jäljettömiin on mahdollista. Suomessa voi näin ollen oleskella laittomasti myös henkilöitä, joilla on kytköksiä terroristijärjestöihin. Tämän johdosta kysynkin pääministeriltä: millaisiin toimiin hallitus ryhtyy tai on ryhtynyt, jotta viranomaisilla säilyisi tieto turvapaikanhakijoiden sijainnista koko turvapaikkaprosessin [Puhemies koputtaa] ajan sekä turvapaikkaprosessin jälkeen?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt ei ole sisäministeri paikalla vastaamassa tähän kysymykseen. [Eduskunnasta: Palataan!] — Eli tähän palataan.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys Suomen EU-jäsenyydestä (Eero Lehti kok)

Suullinen kysymys SKT 88/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraava kysymys, edustaja Lehti.

Keskustelu

16.56 Eero Lehti kok: Arvoisa herra puhemies! Esitän kysymyksen valtiovarainministeri Orpolle. Yllätyimme aika lailla siitä, että hallituksen piirissä on mahdollisesti pohdittu EU-jäsenyyttä. Olen ymmärtänyt niin, että Suomi on saanut paljon hyvää liittyessään EU:hun. Onko jostain laajemmasta hankkeesta kyse?

16.56 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan edustaja Lehti viittaa käytävään keskusteluun Emun kehittamisestä. Suomen etu on vakaa euroalue, kehittyvä euroalue ja kehittyvä Eurooppa-talous. Hallitus on sitoutunut näihin tavoitteisiin yksituumaisesti, ja meidän tulee toiminnallamme toimia sen mukaisesti, että vakaa kehitys jatkuu. Nyt meidän on tärkeää käydä keskustelua EU:n ja Emun kehittämisasiakirjan pohjalta. Rahaliitto ei suinkaan ole valmis, siinä on paljon korjattavaa. Mutta siellä tehdään nyt just oikeita asioita: keskitytään pankkiunionin viimeistelemiseen, pääomaunionin viimeistelemiseen ja katsotaan avoimin mielin, miten me voimme edelleen kehittää meille tärkeää euroaluetta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys hallituksen talous- ja työllisyystavoitteista (Antti Kaikkonen kesk)

Suullinen kysymys SKT 89/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme vielä yhden kysymyksen. Edustaja Kaikkonen.

Keskustelu

16.57 Antti Kaikkonen kesk: Arvoisa puhemies! Talven ja kevään aikana monet talousasiantuntijat ovat kertoneet mielipiteenään, että hallitus ei tule tavoittamaan omia talous- ja työllisyystavoitteitaan. Nyt kuitenkin, mitä pidemmälle kevät menee, niin yhä enemmän tulee hyviä talousuutisia sieltä täältä. Tänäpäin kuulemma Suomi on ohittanut talouskasvussa Ruotsin monen vuoden jälkeen, mikä on erittäin hyvä uutinen. Ja talouskasvu tuoreiden tietojen mukaan alkuvuonna on lähennellyt jo 3:a prosenttia — jossain sentään prosentit varmuudella nousevat.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Arvoisa puhemies! Näiden yhä paranevien talouslukujen valossa täytyy kysyä: mikä hallituksen oma arvio tästä on, onko mahdollista, että hallitus sittenkin voi saavuttaa nämä keskeiset talous- ja työllisyystavoitteensa?

16.58 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo alkuvuoden talouskehitys on yllättänyt kaikki ennusteet. Se on ylittänyt kaikkien ennustelaitosten ennusteet, lähes 3 prosentin tasolta ollaan lähdetty liikkeelle. Myöskin IMD:ltä tuli eilen hyvin positiivinen raportti: kilpailukyvyssä Suomi on noussut viisi pykälää viime vuoteen verrattuna, ja erityisesti ilahduttaa se, että olemme koulutuksessa edelleenkin ykkösiä ja olemme yritysten suorituskvyvyssä nousseet kahdeksan pykälää, mikä kertoo siitä, että kilpailukykysovimuksen vaikutukset lähtivät heti toimimaan, ja se näkyy myöskin yritysten mielialoissa. Samoiten julkisen hallinnon tehokkuus on noussut viisi pykälää ylöspäin.

Eli kaikki mittarit näyttävät nyt oikeaan suuntaan, ja se kyllä antaa pohjaa sille, että me pystymme myöskin omat tavoitteemme saavuttamaan. Mutta nyt ei kärsi kintaita pudottaa, vaan täytyy jatkaa sinnikkäästi sitä työtä sillä samalla linjalla, miten täähänkin saakka. Puolivälistä tarkasteltuna aika hyvältä nyt näyttää myöskin näitten loppujen tavoitteiden osalta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Terveysthuoltolain 50 § 3 mom. on muutettava

Kansalaisaloite KAA 3/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan. Asia pantiin 18.5.2017 pidetyssä täysistunnossa pöydälle 23.5.2017 pidettyyn istuntoon, jossa se poistettiin päiväjärjestyksestä.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 4. asiasta.

Keskustelu

17.01 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Arvostan suuresti, että ministeri on nyt paikalla, kun tämän asian käsittelyä jatketaan. Tässä on siis kysymys Vaasan keskussairaalan kohtalosta, siitä, minkälainen status sille tulee, kun jaetaan paikkoja.

Vaasan keskussairaala on alueella, jossa väestöpohja on 170 000. Täyden palvelun sairaaloita on alueilla, missä väestöpohja on vain 103 000—130 000. Yhtenä kriteerinä sille, kuka saa laajan päivystyksen, on käytetty myös matkaa yliopistosairaaloihin. Vaasan keskussairaala on kaikkein pisin matka sille kuuluvaan yliopistosairaalaan eli Turkuun. Matkaa on 330 kilometriä. Tuon matkan taittamiseen henkilöautolla menee 4 tuntia 16 minuuttia, mikäli Mapsiin on luottaminen. Jos Vaasan keskussairaala ei saa laajan päivystyksen statusta taakseen, saattaa se todellakin tarkoittaa sitä, mitä täällä edelliset puhujat ovat sanoneet, esimerkiksi, että päivystykseen joudutaan menemään Poriin. Poriin ei todella-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

kaan kestä yhtä kauan aikaa kuin Turkuun Vaasasta. Poriin pääsee tuntia lyhyemmässä ajassa. Se kestää vain 3 tuntia 18 minuuttia. Nämä ovat niin vakavia asioita, että näihin pitää kiinnittää huomiota. Jos ihminen tarvitsee yöaikaan päivystyksenomaisesti nopeasti apua, esimerkiksi liuotushoitoa tai muuta vastaavaa, täytyy korkeatasoiseen hoitoon päästä nopeammin kuin kolmessa tai neljässä tunnissa. Jos tällainen hoito sitten taas järjestetään esimerkiksi Seinäjoella, niin Seinäjoellekin tulee toki matkaa yhteen suuntaan tunti, ja jos päivystävä ambulanssi sattuu olemaan toisessa päässä, niin kaksi tuntia. Sekään ei ole siis kovin hyvä ratkaisu.

Sen lisäksi pyytäisin arvoisaa ministeriä hieman keskittymään myöskin Suomen vieniin. Nimittäin Vaasan seudulta lähtee Suomen teknologiaviennistä 12 prosenttia ja energiateknologiaviennistä yli 30 prosenttia. Jotta tällaisiin prosenttilukuihin päästään, me tarvitsemme työvoimaa Vaasaan, me tarvitsemme myös ulkomaista know-how'ta Vaasaan, me tarvitsemme osaavia ihmisiä, jotka eivät tule sinne, mikäli esimerkiksi perheenjäsenille ei pystytä turvaamaan, ei pystytä takaamaan täysivuorokautista päivystystä ja täysivuorokautista hoitoa silloin, kun sitä tarvitaan. On äärimmäisen tärkeää, että Vaasan keskussairaala säilyy.

Vaasassa asuu 2 prosenttia koko Suomen väestöstä. Heistä liki 30 prosenttia on äidinkieltään ruotsinkielisiä. Koko laajalla Pohjanmaalla ruotsinkielisiä on 51 prosenttia väestöstä. Se tarkoittaa sitä, että kun nämä henkilöt tarvitsevat hoitoa, kun he ovat sairaita, heillä on Suomen perustuslain mukaan oikeus saada hoitoa omalla äidinkielellään. Vaasan keskussairaala puolestaan on ainoa aidosti kaksikielinen sairaala koko tässä maassa. Se ei riitä, että me siirrämme suomenkieliselle Seinäjoelle päivystyksen ja sanomme, että siellä täytyy opetella ruotsia ja kaikki osaavat kouluruotsia. Jo, det är sant att alla kan snacka skolsvenska, men det räcker inte. Det är bara så. Täytyy osata myöskin vähän murteita ja täytyy osata vähän vaikeampaakin murretta ja tulla ihmisten kanssa toimeen. Ja kun ihminen on sairas, hän tarvitsee hellää hoitoa, kädestä pitoa ja ymmärtämistä sekä sitä, että ymmärretään niitä asioita, mitkä häntä painavat, mitkä vaikuttavat hänen paranemiseensa. Tämä on asia, joka on kerta kaikkiaan otettava huomioon.

Tässä keskustelussa on aikaisemmin myös sanottu, että mikään ei muutu, Vaasassa ei mikään muutu, kun otetaan täyden palvelun sairaalan oikeudet pois tai ei myönnetä niitä Vaasalle. No, jos tässä systeemissä ei mikään muutu, niin miksi ihmeessä tämä tehdään? Miksi tämä tehdään? Minä voin kertoa, että Pohjanmaan osalta muuttuu ainakin sikäli, että Seinäjoen keskussairaalan kulut kasvavat aika roimasti, koska kaksikielisyys ei ole ilmaista. Se ei ole edes Vaasassa ilmaista, vaikka se on aidosti kaksikielinen sairaala. Se syö jo meillä puolitoista miljoonaa per vuosi. Kuinka paljon se syö Seinäjoella, kun me rupeamme kouluttamaan suomenkielisiä, jotka ovat keskikoulun ruotsin lukeneet, mahdollisesti ylioppilaspuolen ruotsin lukeneet, niin että he pystyisivät käyttämään sitä siten, että se soljuu sujuvasti? Siihen ei puolitoista miljoonaa vuodessa riitä.

17.07 Anna-Maja Henriksson r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Jag vill börja med att tacka minister Rehula för att ni är här i salen i dag. När vi behandlade det här medborgarinitiativet för två veckor sedan ställdes många frågor, frågor som fortfarande väntar på svar. Därför är jag mycket nöjd över att ministern är här, och förhoppningsvis också kan svara på våra frågor.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Haluan aloittaa kiittämällä ministeri Rehulaa siitä, että hän on paikalla täällä tänään. Toivon samalla, että saamme vastaukset niihin kysymyksiin, jotka esitettiin, kun tätä kansalaisaloitetta käsiteltiin ensimmäistä kertaa täällä täysistunnossa pari viikkoa sitten.

On myös hyvä muistaa, että tämä kansalaisaloite on erilainen kuin monet muut kansalaisaloitteet, koska tämä aloite liittyy olennaisesti juuri tällä hetkellä tässä eduskunnassa käsiteltävään asiaan. Eli kysymys täydestä ympärivuorokautisesta päivystyksestä on osa sote-uudistusta. Siksi päivystysuudistus olisi pitänyt alun perin käsitellä samanaikaisesti muun sote-uudistuksen kanssa.

Ärade talman, arvoisa puhemies! Kun tänään puhumme Vaasan keskussairaalaista, en voi olla mainitsematta pääkirjoitusta tämän päivän Pohjalainen-lehdessä ja samaa asiaa koskevaa uutista päivän Vasabladetissa. Ministeri Rehulakin on aiemmin kehottanut kansanedustajia lukemaan Pohjalaisen pääkirjoituksia, ja tänään me olemme myös tehneet niin. Joka tapauksessa olemme siis tänään lehdistöstä saaneet lukea, että synnytyssairaaloiden asiakaspalautteen mukaan Vaasan keskussairaalaissa on Suomen tyytyväisimmät synnyttäjät. Sehän on erinomainen uutinen. Tämä ilmenee THL:n tekemästä kyselystä. Onkin helppo yhtyä Pohjalaisen pääkirjoitukseen, jossa todetaan, että näiden tulosten pitäisi tänään eduskunnassa myös vaikuttaa suhtautumiseen.

Monet asiat, niin kuin ollaan aikaisemmin todettu, puhuvat Vaasan keskussairaalan puolesta: Pohjanmaan maakunnalla on myönteinen väestökehitys ja kasvava asukasmäärä. Pohjanmaa on yksi maamme elinvoimaisimmista seuduista. Hoito ja hoiva on jatkuvasti ollut hyvällä tasolla Vaasan keskussairaalaissa. Lisäksi Pohjanmaa on ainoa maakunta, jossa molemmat kieliryhmät ovat lähes yhtä isoja ja jossa palvelut toimivat sekä suomeksi että ruotsiksi. Siksi ne myös voidaan siellä turvata parhaiten. Myös asiantuntijatahot kuten Sitra ja THL katsoivat, että Vaasassa pitäisi olla laajan päivystyksen sairaala.

Värderade talman! Vi har upprepade gånger nämnt de argument som talar för att det borde finnas fulljour vid Vasa centralsjukhus. Landskapet Österbotten har en positiv befolkningsutveckling och en ökande sysselsättningsgrad. Österbotten är en av landets mest livskraftiga regioner. Vården på Vasa centralsjukhus har ständigt varit på en god nivå. Dessutom är Österbotten det enda landskapet i landet där de två språkgrupperna är nästintill lika stora och där vård på såväl svenska som finska kan garanteras bäst i praktiken.

Minister Rehula, ni har tidigare sagt att så gott som inget i Vasa kommer att ändra fastän Vasa centralsjukhus inte skulle få fulljourstatus. Det är bra ifall att det är så, men då kvarstår förstås den här frågan: Varför sätter man då inte till landskapet Österbotten och Vasa centralsjukhus med de andra tolv landskapen och centralsjukhusen som ges fulljourstatus i den nya lagstiftningen?

Det här är en klar och tydlig fråga som jag och svenska riksdagsgruppen och många med mig här i salen och också ute i vårt land och framför allt i Österbotten vill ha ett klart och tydligt svar på. Det svaret har vi ännu inte fått.

Ministeri Rehula, olette aikaisemmin sanonut, että juuri mikään ei Vaasassa tule muuttumaan, vaikka Vaasan keskussairaala ei saisi täyttä ympärivuorokautista päivystystä. On tietenkin hyvä, jos näin on, mutta kysymys kuluu: miksi Pohjanmaata ja Vaasan keskussairaala ei sitten laiteta niiden muiden 12 maakunnan joukkoon, jotka saavat täyden ympärivuorokautisen päivystyksen uudessa lainsäädännössä? Selkeä kysymys, johon ei vielä ole saatu vastausta, ja toivottavasti saamme sen nyt tänään. Toinen kysymys: Jos

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

mikään ei muutu, miksi ja miten on mahdollista, että sanotaan, että tällä päivystysuudistuksella myös tavoitellaan säästöjä noin 190 miljoonan verran? Mistä ne säästöt tulevat, jos mikään ei muutu?

Eduskunnan joulukuun päätös tarkoittaa, että Seinäjoen keskussairaalalla on oltava valmiudet ottaa vastaan pohjanmaalaiset potilaat ja antaa heille hoitoa myös ruotsiksi. Haluan myös muistuttaa siitä, että kun tasavallan presidentti vahvisti päivystyslain, hän poikkeuksellisen selkein kirjauksin edellytti, että mikään toiminto ei siirry Vaasasta Seinäjoelle ennen kuin palvelut käytännössä voidaan taata myös ruotsiksi. Mitä tälle asialle nyt tällä hetkellä kuuluu? Myös tähän kysymykseen haluaisin vastauksen.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Ännu till slut: Det skulle äntligen vara dags att nu få en hållbar lösning och ett lyckligt slut på den här frågan och den här debatten. Särskilt när vi vet att en sådan lösning inte skulle vara svår att uppnå. Regeringen borde alltså godkänna 12+1-modellen och ge Vasa centralsjukhus fulljour dygnet runt. Det här medborgarinitiativet borde godkännas.

Lopuksi vielä: Olisi vihdoin aika saada tälle asialle kestävä ratkaisu, etenkin kun sellainen ratkaisu on olemassa ja se olisi helppo toteuttaa. Hallituksen tulisi hyväksyä 12+1-malli ja antaa Vaasan keskussairaalalle täysi ympärivuorokautinen päivystys. Tämä kansalaisaloite tulisi siis hyväksyä.

17.14 Thomas Blomqvist r: Värderade herr talman, arvoisa puhemies! Vi fortsätter diskussionen från den 17 maj var det visst, så det blir en del upprepningar. Jag vill i alla fall börja med att tacka minister Rehula för att ni är här på plats i dag, så att vi har möjlighet att ställa lite frågor kring det här ärendet. Riksdagens beslut före julen att lämna Vasa centralsjukhus utan omfattande jour är problematiskt ur många olika synvinklar, men framför allt — det vill jag betona ännu en gång — är det problematiskt därför att de grundläggande språkliga rättigheterna på det här sättet uppenbart riskerar att inte förverkligas. Vasa centralsjukhus är ett väl fungerande genuint tvåspråkigt sjukhus. Det kan man inte säga om Seinäjoki, alltså när det gäller tvåspråkigheten.

Medborgarinitiativet och lagmotionen i följande ärende erbjuder nu regeringen och riksdagen en möjlighet att ändra sin linje, att gå in för den modell, den så kallade 12+1-modellen, där också Vasa centralsjukhus skulle vara ett fulljournsjukhus. Vasa centralsjukhus fyller alla kriterier för ett sjukhus med omfattande jour, det har vi gått igenom här flera gånger, dessutom med bred marginal. Vasa centralsjukhus är även i topp jämfört med många andra centralsjukhus som beviljas status för omfattande journsjukhus.

Dessutom, inte minst, utan kanske framför allt anser jag att de grundlagsenliga rättigheterna och kvaliteten naturligtvis bör ges högsta prioritet i den här frågan. Och då kommer man onekligen till att det enklaste och billigaste alternativet — som dessutom sett ur de språkliga rättigheternas synvinkel är det enda fungerande alternativet — är att ändra hälso- och sjukvårdslagens 50 § 3 moment så att det tillåter en modell med 12+1 sjukhus med omfattande jour. Och det skulle då betyda att vi godkänner medborgarinitiativet som nu behandlas och också den lagmotion som vi har i följande ärende, och som över 40 ledamöter undertecknat och lämnat in och som tar sikte på samma sak.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan todennut, että se pitää saamansa päivystysuudistusta koskevan selvityksen perusteella selvänä, että kielellisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta Vaasan keskussairaala palvelisi ruotsinkielisiä asukkaita paremmin kuin nyt päätetty järjestely. Valiokunnan mielestä kielelliset perusoikeudet parhaiten toteuttavana ratkaisuna voidaan pitää sitä, että laajan päivystyksen yksikkö sijoitettaisiin sekä Vaasaan että Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin. Ainakin minusta tämä lausunto on siten selkeä kannanotto 12+1-ratkaisun puolesta.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö antoi harvinaisen lausuman vahvistaessaan tämän lain päivystysuudistuksesta. Lausumassa tasavallan presidentti kirjoitti, että lain soveltamisesta säädettävien asetusten antaja ja täytäntöönpanijat ovat virkavastuussa siitä, että kielelliset oikeudet käytännössä toteutuvat. Presidentti totesi myös, että hänen käsityksensä mukaan se merkitsee, "että päivystyspalveluja voidaan siirtää Vaasasta Seinäjoelle vain, jos siirrettäessä vallitsee varmuus siitä, että potilaat saavat nuo palvelut valintansa mukaan suomen tai ruotsin kielellä".

Tämän johdosta ja myös viitaten perustuslakivaliokunnan lausuntoon haluan nyt kysyä ministeriltä ja hallitukselta, mitä hallitus on tehnyt varmistaakseen sen, että potilaat saavat palvelut sekä suomeksi että ruotsiksi Seinäjoella, niin kuin presidentti ja myös perustuslakivaliokunta ovat edellyttäneet. Missä vaiheessa tämä selvitys on, miten isoja kustannuksia tämä tulee aiheuttamaan, ja millä aikataululla edetään? Vielä kerran haluan myös kysyä: miksi tämä siirto, siis miksi Vaasasta ei tule laajan päivystyksen sairaalaa? Minusta selvitykset ovat osoittaneet, että jos Vaasa saa pitää täyden päivystyssairaalan aseman, niin siitä tulee hyvä ja kustannustehokas ratkaisu. Minun on aivan mahdotonta ymmärtää, miksi tätä 12+1-ratkaisua pidetään näin mahdottomana.

Ärade talman! Till slut: Jag har svårt att förstå varför regeringen, och också riksdagen före jul inte kunde gå in för en lösning med 12+1 joursjukhus, som faktiskt på alla sätt skulle vara en bättre lösning än den vi nu har. Jag anser alltså att Vasa centralsjukhus ska få en omfattande jour, att den frågan nu tas till ny behandling i samband med att vi har medborgarinitiativet här i riksdagen och också en lagmotion som tar sikte på att ändra hälso- och sjukvårdslagens 50 § 3 moment, så att Vasa centralsjukhus får bedriva en omfattande jour dygnet runt. — Tack.

17.20 Peter Östman kd: Arvoisa herra puhemies, värderade talman! Kun päivystysasetus käsiteltiin syksyllä eduskunnassa, kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä puhui ja äänesti sen puolesta, että Vaasan keskussairaala olisi kuulunut niiden sairaaloiden joukkoon, jotka saavat laajan päivystyksen.

I motiveringarna till ändringen av hälso- och sjukvårdslagens 50 § moment 3 betonas viktigheten av att sjukhusen med omfattande jour fyller några viktiga kriterier. Jag kommer här i mitt anförande att ta fasta på ett par punkter som också finns omnämnda i det här medborgarinitiativet som nu används. Jag tar fasta på befolkningsunderlaget och språket.

Eli kiinnitän huomionne tässä puheenvuorossa kahteen asiaan, jotka on mainittu myöskin tässä hyvin laaditussa kansalaisaloitetekstissä: väestöpohjaan ja kieleen.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Det är ju så att en del av sjukvårdsdistrikten som har erhållit status av distrikt med omfattande jour har ansetts ha ett tillräckligt stort befolkningsunderlag. Här i medborgarinitiativet nämns bland annat Norra Karelen, Södra Karelen och Lappland, där befolkningsunderlaget är dryga 100 000, medan befolkningsunderlaget i Vasa sjukvårdsdistrikt är större. Redan nu är det 170 000, och det beräknas öka under de kommande åren.

En växande befolkning och en välmående region talar ju för att Vasa centralsjukhus borde ha beviljats status av ett centralsjukhus med omfattande jour, och det viktiga, som också har nämnts på nytt och på nytt i denna sal, är språket. Vasa centralsjukhus är det enda genuint fungerande tvåspråkiga sjukhuset i vårt land, och även om det är så att man via lag kan försöka trygga en god betjäning på svenska i Seinäjoki — som jag har sagt tidigare, speciellt när det gäller läkarkåren, så tror jag det finns möjligheter att klara av en någorlunda språklig betjäning — ska vi komma ihåg att när en patient hamnar in på sjukhus för en allvarlig sjukdom så tillbringar patienten i alla fall största delen av vårdtiden med vårdpersonal. Och jag betvivlar att man hittar ett tillräckligt antal vårdare som förmår betjäna på svenska på en sådan ort som Seinäjoki, där ändå den finskspråkiga befolkningen är i stor majoritet.

Osassa sairaanhoitopiirejä, joille on myönnetty laajan päivystyksen status — muun muassa Pohjois-Karjala, Etelä-Karjala ja Lappi — väestöpohja on katsottu tarpeeksi suureksi, vaikka se on vähän yli 100 000. Vaasan sairaanhoitopiirin väestöpohja on jo nyt suurempi eli 170 000, ja sen arvioidaan nousevan tulevien vuosien aikana, kun taas näissä mainituissa piireissä, joissa lähtötilanne on ollut alun alkaen huonompi, sen arvioidaan laskevan. Väestönkasvu ja erityisesti Pohjanmaan seudun hyvä taloudellinen tilanne muutenkin puhuvat sen puolesta, että Vaasan keskussairaalalle olisi pitänyt myöntää laajan päivystyksen sairaalan status.

Sitten tähän kieliasiaan. Vaasan keskussairaala on aidosti kaksikielinen sairaala maassamme. Sitä kukaan ei voi kieltää. Tällä hetkellä sairaanhoitopiirissä asuu noin 100 000 henkilöä, joiden äidinkieli on ruotsi ja joista suhteellisen suuri osa ei tule toimeen suomen kielellä. Olen sanonut sen aikaisemmin ja sanon nytkin, että vaikka uskonkin, että pyrkimys on hyvä, että Seinäjoella järjestettäisiin palvelua myöskin ruotsin kielellä, ja uskon, että lääkärihenkilökunta saattaa onnistua siinä, on hyvä pitää mielessä, että silloin, kun potilas joutuu vakavasta sairaudesta johtuen sairaalahoitoon, suurimman osan ajastaan hän viettää kuitenkin muun hoitohenkilökunnan kanssa. Epäilen, että on haasteellista löytää tarvittava määrä hoitohenkilökuntaa, joka osaa palvella ruotsiksi.

Hallitus on luvannut, että mikään ei muutu Vaasan keskussairaalan kohdalla, ja lyhyellä tähtäimellä asia on ilmeisesti näin, ainakin teoriassa ja ehkä myöskin käytännössä. Mutta silti uskon niin, että pitkällä aikajänteellä lienee niin, että ne 12 sairaalaa, jotka nyt saavat laajan päivystyksen, tulevat saamaan enemmän resursseja eli myös enemmän määrärahoja kuin ne sairaalat, joihin nyt sitten Vaasa on luokiteltu. Kysyn ministeriltä: miten käy pidemmällä aikajänteellä näille sairaaloille, jotka eivät saa tätä laajan päivystyksen statusta?

17.26 Mats Nylund r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Arvostan, että ministeri Rehula on paikalla kuuntelemassa meidän keskusteluamme ja vastaamassa meidän kysymyksiimme.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Under mina tio år i Finlands riksdag har jag sett både bättre och sämre lagförslag och jag har också hunnit möta olika slags gensvar och reaktioner från ansvariga ministrar. Lagen som lämnar Vasa utan fulljour hör ändå till de mer ologiska och irrationella, och det är naturligtvis inte enbart minister Rehulas ansvar utan det är hela regeringens ansvar.

Befolkningsutvecklingen talar för att Vasa borde få fulljour. Vasaregionen är ett av de starkaste växande economicentra i hela landet. Ekonomin i själva sjukvården talar för att Vasa borde få fulljour. Vasa centralsjukhus hör till de effektivaste i landet. Medborgarnas grundlagsenliga rätt till vård på sitt modersmål talar för att Vasa borde få fulljour. Det tryggas bäst i Vasa enligt riksdagens grundlagsutskott.

Arvoisa puhemies! Väestönkehitys puhuu Vaasan laajan ympärivuorokautisen päivystyksen puolesta. Vaasan seutu on yksi vahvimmin kasvavista talouskeskuksista koko maassa. Itse sairaanhoidon talous puhuu Vaasalle annettavan laajan ympärivuorokautisen päivystyksen puolesta. Vaasan keskussairaala kuuluu maan tehokkaimpiin. Kansalaisten perustuslain mukainen oikeus saada hoito omalla äidinkielellään puhuu Vaasalle annettavan laajan ympärivuorokautisen päivystyksen puolesta. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan mukaan tämä oikeus turvataan parhaiten Vaasassa.

Se, mikä ei puolla Vaasan laajaa päivystystä ja mikä ilmeisesti on ollut aika ratkaiseva asia, on keskustan, kokoomuksen ja perussuomalaisten heikko äänestäjätuki Pohjanmaan maakunnissa. Toinen asia, joka ei puolla Vaasan laajaa päivystystä, on puhdas arvovalta. Syksyn 2015 niin kutsutun minihallituskriisin aikana Sipilän hallitus päätti, että laajaa ympärivuorokautista päivystystä tarjoaa jatkossa ainoastaan 12 sairaalaa, ei useampi eikä harvempi. 12 on keskustan ja kokoomuksen välinen kompromissi, kun keskusta vaati 18:aa sairaalaa tai yhtä monta kuin on maakuntiakin ja kokoomus vaati 5:tä eli yhtä monta kuin on erva-alueita. 12 on siis poliittinen kompromissi, jossa on enemmänkin kyse vahvasta symbolisesta arvosta eikä niinkään käytännöllisestä ratkaisusta.

Kollegat ovat esittäneet tärkeitä kysymyksiä, ja liityn itsekin kysyjien joukkoon. Toivon, että eduskunta hyväksyy kansalaisaloitteen. — Kiitos. [Timo Heinonen: Ei kokoomuskaan viittä päivystyssairaalaa aja tietenkään!]

17.30 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Aloitteessa vaaditaan Vaasan sairaalaa laajan päivystyksen sairaalaksi. Mielestäni perusteena käytetyt kielelliset oikeudet kuitenkin eivät kestä nyt tässä loogista tarkastelua. Sen takiahan meillä opiskellaan kautta maan ruotsia, että ruotsinkielisten oikeudet toteutuisivat koko maassa. Sehän on laajan kaksikielisyyden peruste. Eikö tällä opiskelulla nyt sitten olekaan mitään merkitystä? Jos Vaasan suunnalla pelätään, että kaikkia ruotsin kielen murteita ei ymmärretä Seinäjoella, niin voin lohduttaa, että ei siellä ymmärretä Savon ja Karjalankaan murteita välttämättä. Ja se, että pieniä kieliongelmiä voisi tullakin, on tässä maassa arkipäivää: meillä itärajalla on pitkään ollut virolaisia ja venäläisiä lääkäreitä palvelemissa, ja siinä se kielimuuri voi olla ihan todellinenkin. Tuskin tilanne Seinäjoella ihan niin pahaksi yltyisi.

Lisäksi haluan kysyä, kun nyt tässä aloitteessa puhutaan pelkästään Vaasasta ja tässä keskustelussa käydään pelkästään Vaasaa läpi ja uudistushan jättää monta muutakin kaupunkia tässä maassa ilman laajan päivystyksen sairaalaa, esimerkiksi Kotkan, Kouvolan, Mikkelin ja Savonlinnan: ovatko niiden asukkaat ja heidän palvelunsa nyt sitten Vaasaa vähempiarvoisia? Kuitenkin mainituissa keskuksissa on väestöä enemmän kuin Vaasassa, ainakin jos puhutaan Kouvolan tapauksesta.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt näyttää olevan debatin tarvetta.

17.31 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisen puhujan olisi syytä perehtyä perustuslakivaliokunnan lausuntoon ja olisi myös syytä perehtyä ylipäänsä meidän perustuslakiin ja kielellisiin oikeuksiin. Silloin tämmöisiä kysymyksiä ei tarvitsisi tässä esittää. Kyse on nyt siitä, että meillä on samat perusoikeudet koko maassa riippumatta siitä, asummeko me Vaasassa vai Pietarsaareissa vai Kouvolaan vai Kotkassa, ja nyt pitäisi hakea sellainen ratkaisu, että myös nämä kielelliset oikeudet toteutuvat yhdenmukaisesti ja yhdenvertaisesti koko maassa. Tähän liittyen perustuslakivaliokunta on todennut, että tässä tapauksessa olisi paras ratkaisu, että sekä Vaasa että Seinäjoki saisivat laajan päivystyksen. Myös presidentti Niinistö on, niin kuin täällä puheenvuorossa aikaisemmin tuli esille, todennut itse pöytäkirjan merkinnässä, että palveluita on käytännössä myös pystyttävä antamaan sekä ruotsiksi että suomeksi Seinäjoella.

Puhemies! Nyt olisi korkea aika saada kuunnella myös, mitä ministeri Rehula ajattelee. Antaako ministeri Rehula nyt meille vastauksia näihin kysymyksiin?

17.32 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä asiahan oli meillä käsitellyssä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, kun näistä päivystysasetuksista päätettiin. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ei ollut siinä mietinnössään yksimielinen. Tämä asia on nyt tullut uudelleen meille käsiteltäväksi kansalaisaloitteen muodossa, ja mielestäni tämä viesti pitää ottaa erittäin vakavasti. Aloite on kerännyt 50 000 nimeä muutamassa viikossa, ja se on mielestäni aika kova juttu. Tämä on vahva viesti Vaasan seudulta nimenomaan näistä kielellisistä perusoikeuksista. Toivon, että tätä asiaa nyt kuitenkin asiallisesti täällä eduskunnassa käsitellään ja myöhemmin vielä valiokunnassa, kunhan sieltä ruuhkaa saadaan vähän purettua. Ministeriltä olisin kysynyt: näettekö minkäänlaista mahdollisuutta palauttaa Vaasaan laajan päivystyksen sairaala, kun päätös on jo kertaalleen tehty?

17.33 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kollega Mäkelä mainitsi Kotkan ja Mikkelin. Sehän on hallituksen päätös jättää ne ulkopuolelle. Turha tänne päin vilkuilla siitä.

Tässä kun katsoo Sitran selvitystä 12 alueen vaihtoehdosta ennustetun väestön 2025 mukaisessa suuruusjärjestyksessä: Helsinki, Tampere, Turku, Oulu, Vaasa — viidennellä sijalla Vaasa. Eikö, ministeri Rehula, kannattaisi palveluita kehittää siellä, missä on ihmisiä, missä on yrityksiä ja missä väestö kasvaa? Onko mitään järkeä kieltää sellaista seutua kehittämästä omaa erikoissairaanhoidtoaan samalla, kun kilpaillaan globaaleilla markkinoilla? Nyt ollaan puhuttu tänäänkin Pariisin ilmastopöytäkirjasta, ollaan puhuttu Suomen kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta. Meillä on Pohjois-Euroopan, Pohjoismaiden johtava energiateknologiaklusteri Suomessa ja Vaasassa. Siihen ekosysteemiin kuuluu kehittyvä keskussairaala. Sen kehittämisen kieltämisessä ei ole mitään järkeä, vai onko?

17.34 Susanna Koski kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuen toki edelleen varauksetta ajatusta Vaasan keskussairaalan saamisesta osaksi laajan päivystyksen statuksen keskussairaaloja.

Näistä kansalaisaloitteista: Perustuslain mukaanhan ne on osoitettu eduskunnalle, ei hallitukselle, eli sikäli se on ihan eduskunnan keskusteltavissa ja käsiteltävissä, miten siihen suhtaudutaan. Se ei ole hallituksen nimenomaisessa rootelissa.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Vaasassa on paljon esimerkillisiä, erinomaisia asioita. Elinvoimaisen elinkeinoelämän lisäksi Vaasassa on myös rannikon tervein väestö. Tämä fakta asettaa tietysti omat haasteensa tähän, mutta sellainen arvostelu ja kritiikki, joka sanoo, että hallitus nonsaleeraa Vaasan seutua tai että sinne ei panostettaisi, on täysin katteetonta. Vaasan keskussairaalan kiinteistöillähän on vastikään investoitu sote-taloon 130 miljoonaa, ja siihen on annettu investointilupa. Eli käytännön asiat puhuvat kaikesta muusta kuin pysähtyneisyyden ajasta. Myöskin Auvo Rauhala on todennut, että Vaasan keskussairaalan tulevaisuus on pitkälti meidän omissa käsissämme, [Puhemies koputtaa] siinä, mihin itse ryhdymme.

17.36 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! 67 000 ihmisen allekirjoittama kansalaisaloite, kun allekirjoitukset tulevat vielä poikkeuksellisesti yhdeltä seudulta yhden kaupungin ympäriltä, on tietysti erittäin vakava viesti meille kansanedustajille ja myös maan hallitukselle. Todellinen huoli ja murhe ja pelko on nyt tällä hetkellä Vaasan seudulla ja Rannikko-Pohjanmaalla ihmisten sote-palveluista, ja kuitenkin ainakin itse olen ymmärtänyt kaikista selvityksistä, joita olen lukenut, että pääosin säilyy Vaasassa nykyisenkaltaisen päivystys ja ilmeisesti leikkaustoiminta voi jopa jonkin verran lisääntyä tämän uudistuksen myötä Vaasan keskussairaala-alueella. Tästä olisi mielenkiintoista kuulla kommentteja ministeri Rehulalta. Meidän varmaan selko-suomen kielellä täytyy tämä muutenkin käydä nyt läpi vielä kerran vaasalaisille.

Olen kuitenkin vähän ymmärtänyt, että nyt kaikkien sairaaloitten pitäisi tehdä yhteistyötä, ja juuri tämä erva-alueyhteistyö, yliopistosairaala-alueyhteistyö Turun yliopistosairaalan ympärillä on se oleellinen paikka, missä Vaasan keskussairaala puolustetaan. [Puhemies koputtaa] Voisiko ministeri kertoa vähän näistä neuvotteluista ja yhteistyövelvoitteista?

17.37 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Jag är jätteglad att svenskatalande kollegor har pratat svenska just nu här.

Tämä vain on ikävää, että täällä on niin vähän suomenkielisiä ihmisiä, mutta ne, jotka ovat paikalla, niin pankaapas käsi sydämelle: kuka teistä ymmärsi kaiken sen, mitä he sanoivat, ilman että saitte siihen käännoä? Ette varmasti ymmärtäneet kaikkea, olen täysin varma, koska minä puhun sentään jonninmoista ruottia ja minäkään en ihan kaikkia sanoja sieltä saanut läpi, että mitä ne nyt oikeasti ovat. Ja sama asia koskee myöskin silloin, kun ihminen on sairas. Täällä myös sanottiin se, mitä Vaasaan on satsattu. Vaasaan on todellakin satsattu paljon, ja se on hyvä asia. Eivätkö nämä satsaukset kannattaisi nyt käyttää hyödyksi?

Ministeri Rehula, minä haluaisin kysyä teiltä: Kuinka paljon se nyt sitten säästää, että Vaasassa ei ole laajaa päivystystä? Tai kuinka paljon enemmän se maksaisi, jos Vaasassa olisi se laaja päivystys? Nythän tämä uudistus kai on tehty myöskin sen takia, että sen pitäisi säästää, tuoda säästöjä. Paljonko tästä tulee säästöjä? Ja lasketaan siihen mukaan se, mitä se lisää kuluja Seinäjoelle.

17.38 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä tässä kyseli sitä, minkä takia halutaan laittaa ihmisiä eriarvoiseen asemaan, ja hän viittasi siten muutamiin paikkakuntiin, muun muassa Kotka oli yksi niistä. Sanon niin kuin eräs kollega tässä: kannattaa kysyä hallituksen sisältä, koska jos minä muistan, miten tämä proses-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

si oikeasti meni hallituksen sisällä — kun me seurasimme ulkopuolelta tätä koko sote-asiaa ja päivystysasiakeskustelua — niin muistaakseni keskusta ajoi alun alkaen, että 18 sairaalan ympärille olisi rakennettu sote-palveluja ja myöskin laajaa päivystystä, kun taas kokoomus halusi rakentaa ne 5 yliopistosairaalan pohjalta. [Eduskunnasta: Ei pidä paikkaansa!] Perussuomalaisen kantaa en kuullut siinä vaiheessa. Tällaista tietoa olemme saaneet median kautta ja olemme kuulleet myöskin hyvin luotettavilta lähteiltä, että näin olisi se alkuperäinen suunnitelma ollut.

17.39 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse en kuulu millään tavalla soten asiantuntijoihin, mutta sen tiedän, että ei kokoomus ole missään vaiheessa 5 sairaalaan ollut tätä päivystystä keskittämässä, ei tietenkään. Nyt tässä ansiokkaasti halutaan sekoittaa. Kun jo aiemmin edustaja Nylund puhui tässä asiassa itse asiassa sote-alueiden määrästä, niin siitä on käyty keskustelua. THL esitti silloin, että me pärjäisimme 4—5 alueella. Aika laajasti asiantuntijat olivat sitä mieltä, että 5 tai 12 sote-aluetta riittäisi. Mutta se pitää nyt irrottaa tästä asiasta. Minun mielestäni ei ole lainkaan reilua eikä rehellistä täällä antaa ymmärtää, että kokoomus olisi ajanut laajaa päivystystä 5 sairaalaan — ei.

Ja nyt kun tämä aloite on käsittelyssä, kansalaisaloite pitää käsitellä huolella ja perusteellisesti. Ja uskon, että kaikilta näiltä alueilta, mistä laaja päivystys on poistumassa, [Puhemies koputtaa] löytyy 50 000 ihmistä allekirjoittamaan kansalaisaloitteen, ja voimme käsitellä myös ne sitten.

17.40 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Riksdagen har efter omröstning beslutat att Vasas fulljoursjukhus finns i Seinäjoki. Detta trots att både sakkunniga, justitiekanslern och grundlagsutskottet ansett att Vasa centralsjukhus har bättre förutsättningar att betjäna de österbottniska invånarna både med tanke på vård på sitt eget modersmål och med tanke på kortare och tryggare avstånd till vården.

Seinäjoen keskussairaalan johtaja myös omassa lausunnossaan on pitänyt palvelujen ja hoidon antamista ruotsin kielellä suurena haasteena. Lisäresurssien tarve on suuri sekä henkilöstön että kielikoulutustarpeen osalta. Ainoa järkevä ratkaisu ongelman poistamiseksi on siis, että Vaasan keskussairaallalle annetaan laajan päivystyssairaalan status. Tämä ratkaisu ei selvitysten mukaan myöskään lisäisi kustannuksia. Kysynkin sen takia: Mikä on se suurin este, että Vaasaa ei voitaisi lisätä laajan päivystyksen sairaaloitten joukkoon, 12+1? Onko ainoa este se, että hallitus oli jo ennakoon päättänyt, että [Puhemies koputtaa] enempää kuin 12 sairaalaa ei ole?

17.42 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! För en vecka sedan diskuterade vi här regeringens klimat- och energipolitiska strategi. Vasa knyter an till den här strategin så tillvida att Vasa är den nordiska stad som har det högsta kolhandavtrycket, det vill säga den enskilda region som mest inverkar på att sänka koldioxidutsläppen globalt. Det här är en region man ska ta hand om. Det är inte en region vars konkurrenskraft man medvetet ska försämra.

Arvoisa puhemies! Tässä koko keskustelussa on hämmentänyt se, että tätä päätöstä jättää Vaasa pois näitten 12:n joukosta ei ole haluttu perustella millään tavalla. Tilanteessa, jossa THL on sitä mieltä, että sen kuuluisi olla niitten joukossa; jossa Sitra on sitä mieltä, että sen

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

kuuluisi olla niitten joukossa; jossa Seinäjoen sairaalan johtaja on sitä mieltä, että Vaasan tulisi olla yksi näistä 12+1:stä, sitä ei haluta perustella. Viitataan ainoastaan lukuun 12 ja siihen, että näin on päätetty. [Puhemies koputtaa] Saisimmeko tässä keskustelussa perusteita tälle? Tai ellei niitä painavia perusteita ole, voisitteko harkita päätöstänne uudelleen?

17.43 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen itse melko suomenkielinen — ymmärrän ruotsia jonkun verran ja puhunkin sitä pienesti ja tulen sieltä kovin suomenkielisestä Pohjois-Karjalasta — mutta siitä huolimatta puhun ehdottomasti tämän kansalaisaloitteen puolesta. Ja nimenomaan käytän tämän puheenvuoron sairaanhoitajana, sillä erityisesti sairaana ollessaan ihmisen on voitava kertoa asioista omalla äidinkielellään. Sairaana ollessasi olet kaikkein haavoittuvimmillasi, ja siksi juuri silloin tarvitaan ihmistä, jonka kanssa voi puhua omana itsenään miettimättä, muistatko sanoja ja hallitsetko kieliooppia tai jotain muuta. Se pelkkä arkikielen hallinta ei silloin riitä. Ja jos minä ajattelen Joensuuta, niin kyllä sielläkin ruotsin kieltä puhuvia on, mutta ei voi olla oma itsensä siinä kommunikaatiossa silloin, jos ei ole sitä samaa kieltä puhuvaa hoitajaa sillä potilaalla. Kysymys on oikeasti ihmisoikeuksista, ja kysymys on myöskin [Puhemies koputtaa] perustuslain toteutumisesta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä tähän debattiin seuraavat vastauspuheenvuorot: Strand, Östman, Koski ja Mäkelä, Jani. Sen jälkeen sitten puhujalistaan, ja sitten mahdollisesti käymme debattia lisää.

17.44 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaasassa asuu neljä kertaa enemmän ihmisiä per neliökilometri kuin Seinäjoella, ja heistä 70 prosenttia on suomenkielisiä. Tässä puhutaan paljon ruotsin kielestä, mutta on siellä per neliökilometri enemmän myös suomenkielisiä ihmisiä, joitten palvelut tulee taata ja jotka ovat osa sitä Pohjolan energiapääkaupunkia, äärimmäisen tärkeä osa sitä. Haluaisin vielä mainita laadun ja potilasturvallisuuden. Erityisesti näissä ollaan maan parhaita. Kenen potilasturvallisuus tässä maassa paranee sillä, että Vaasa jätetään tämän listan ulkopuolelle? Siihen haluaisin vastauksen.

17.45 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen kiinnitti huomiota tähän, kun sanoin, että kokoomus ei ole koskaan ollut sen linjan kannalla, että tämä päivystysasia olisi pelkästään viiden sairaalan varassa. Siinä hän oli ihan oikeassa, muistin väärin. Se oli todella niin, että kokoomuksen ensimmäinen tahtotila taisi olla, että he olisivat rakentaneet sote-uudistuksen viiden yliopistosairaalan lähtökohdista, mutta sehän on, niin kuin tiedämme, muuttunut matkan varrella.

17.45 Susanna Koski kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En malta olla mainitsematta, että Seinäjoen keskussairaalassa kävi viime vuonna 19 ruotsinkielistä Vaasan sairaanhoitopiirin potilasta, lähinnä pikkuhaavojen takia. Vaasan keskussairaala ei lähetä tai tule lähettämään potilaita Seinäjoelle omasta päivystyksestään ainakaan niillä tiedoilla, mitä edustajilla on tällä hetkellä käytettävissä ministeriön taholta tai keskussairaalasta itsessään.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Pohjanmaan liitto on myöskin ilmoittanut hakevansa pilottia sote-palveluiden valinnanvapauden toteuttamisesta. Olisin nyt halunnut kuulla myös seudun ja erityisesti RKP:n edustajilta, jotka, sikäli kuin alueen ihmisetkin, ovat aidosti huolissaan tästä kaksikielisyydestä ja sote-palvelujen saatavuudesta ja olemassaolosta ja niitten tulevaisuudesta, millaiset edellytykset Vaasan seudulla nyt todellisuudessa on vastata tähän pilottihankkeeseen ja sen tavoittelemiseen.

17.47 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyn koskien tätä aloitetta, koska nyt käydään keskustelua aloitteesta eikä hallituksen päätöksistä tai eduskunnan päätöksistä. Aloitteessa nimenomaan korostetaan Vaasaa, ei näitä muita kaupunkeja. Siksi on lupa kysyä, miksi korostetaan Vaasaa.

Nyt jos tehdään kompromissi, jossa sijoitetaan Suomen kartalle 12 laajan päivystyksen sairaalaa, se kartta näyttää erilaiselta kuin semmoinen kartta, jossa on 18 sairaalaa. Henkilökohtaisesti minulle olisi sopinut myös 18 sairaalaa, mutta nyt kuitenkin kun eduskunta on jo tehnyt demokraattisesti äänestäen päätöksen näistä sairaaloista, niin onko mielestänne mielekästä avata nyt jokainen eri alue erikseen tässä salissa kansalaisaloitteella? Lähteekö nyt RKP ajamaan sellaista kansalaisaloitetta, jolla avataan kysymys esimerkiksi Kouvolan laajan päivystyksen sairaalasta?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten menemme puhujalistaan.

17.47 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tänään käsittelemme kansalaisaloitetta Vaasan keskussairaalan statuksesta, ja me teemme monella tavalla tänään poliittista ja oikeushistoriaa. Varmaan koskaan aikaisemmin — tietysti kansalaisaloitteita ei monta vuotta ole ollutkaan — ei ole käsitelty kansalaisaloitetta, joka olisi käytännössä yhden alueen paikallinen kysymys, joka on nyt tullut tänne eduskunnan käsittelyyn. Mutta kyllä 67 000 allekirjoitusta on viesti siitä, että pelkoa ja huolta on nyt paljon Rannikko-Pohjanmaalla ja Vaasan seudulla siitä, miten erikoissairaanhoito kehittyy ja mikä Vaasan keskussairaalan tulevaisuus on jatkossa.

Tämä keskustelu on varmaan sen takia arvokas, ja on erittäin arvokasta — ja yhdyn myös aikaisempiin kiitoksiin siitä, että ministeri Rehula on paikalla — että voidaan nyt vielä kerran selkosuomella käydä se läpi, että päivystys ei ole lähtemässä Vaasasta mihinkään ja Vaasan keskussairaala tulee olemaan kova osaamisyksikkö erikoissairaanhoidossa jatkossakin. Leikkaustoimintaakin saamieni tietojen mukaan siellä tulee olemaan edelleenkin, ja se voi jopa lisääntyä.

Mutta, herra puhemies, eniten kannan pohjalaisena, Vaasan vaalipiirin kansanedustajana huolta siitä, että tämä keskustelu päivystyssairaloista on jälleen kerran repimässä meidän maakuntaa ja meidän lakeutta kahtia. Valitettavasti suuresti arvostamani edustaja Strandin puheenvuorossa kaikuivat jälleen kerran nämä Vaasan ja Seinäjoen vastakkainasettelupuheet, mitkä kyllä, rohkenen sanoa, ovat aika vanhoillisia ja paluuta jonnekin parinkymmenen, kolmenkymmenen vuoden taakse. Vaasan ja Seinäjoen keskussairaaloitten täytyy tehdä yhteistyötä. Ne tekevät sitä jo nytkin. Potilaita käy Manner-, Etelä-Pohjanmaalta, sisämaasta hoidossa Vaasassa, he pitävät siitä hoidosta, ja varmasti liikennettä voi olla myös Seinäjoellekin päin. Toivon, että nyt ei tunnekuohussa ja tulevaisuuden pelossa

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

ruveta vetämään mitään aita. Me tarvitsemme toisiamme [Puhemies koputtaa] energia-tekniologiassa, matkailussa ja myös sairaaloissa.

17.50 Anders Adlercreutz r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Joku voisi ajatella, että tässä keskustellaan pelkästä kansalaisaloitteesta, pelkästä sairaalasta, että tässä keskustellaan pelkästä oikeudesta tasavertaiseen hoitoon, että tässä keskustellaan pelkästään siitä, että jokaisella suomalaisella tulisi olla mahdollisimman tasavertaiset palvelut. Kyllä me keskustelemme siitäkin, mutta myös vielä isommasta kysymyksestä. Miten me pääsimme siihen pisteeseen, että perustuslakia ei nähdä turvana vaan haittana? Näin monet hallituspuolueen edustajat ovat tuoneet esille, eivät tosin tänään tässä salissa, siitä olen iloinen. Miten pääsimme siihen pisteeseen, että perustuslailliset oikeudet ovat se sekundäärinen huoli, että perustuslailliset oikeudet ovat jotain, jota tarkistetaan sen jälkeen, kun poliittiset tavoitteet on saavutettu?

Arvoisa puhemies! Ministeri Sipilän johdolla hallitus on tässä suhteessa poikennut aivan perustavaa laatua olevasta periaatteesta, ja se on tämän asian pihvi. Se on se asia, minä takia kaikkien tulisi olla huolestuneita tästä linjauksesta, myös kokoomuksen ja keskustan kansanedustajien. Päivystysuudistuksen osalta se tarkoitti, että osa kansasta on huolissaan tulevaisuudestaan, koska se näkee tämän linjanvedon enteenä muista tulevaisuuden linjanvedoista. Huomenna se saattaa tarkoittaa jotain muuta. Isoja periaatteita ei tule muuttaa kevyin perustein, ja muiksi kuin kevyiksi perusteita ei voi arvioida, jos niitä ei edes halua esittää — jos hallituspuolueiden edustajat eivät edes vaivaudu niitä esittämään. Jos ainoa peruste on se, että näin päätettiin, lukumäärä on 12, sitä ei muuteta, tai että emme ehkineet tutkia, niin silloin aikaisemmin kiveen hakattujen periaatteiden muuttaminen on tehty kovin kevyin perustein. Asiantuntemukseen kannattaa luottaa. Sitra on todennut, että hallituksen linja ei tässä kysymyksessä ole perusteltu. THL:n mittaukset osoittavat, että Vaasan keskussairaala on maan kolmen parhaan sairaalan joukossa usealla mittarilla mitattuna.

Hallituksen ilmasto- ja energiapoliittinen selonteko mielessä on todettava, että Vaasalla on Pohjoismaiden suurin hiilikädenjälki eli sillä on suurin positiivinen vaikutus päästöjen vähentämiseen maailmanlaajuisesti kaikista pohjoismaisista kaupungeista. Tätä kilpailuetua halutaan nyt ehdoin tahdoin heikentää — ilman perusteluja.

Värderade talman! Det här är inte fråga bara om vård, eller bara om rätten att bli förstådd. Det är fråga om en större princip. Den, att politik är någonting som är sekundärt i förhållande till de grundlagsenliga rättigheterna. Den principen att man när det finns jämlika alternativ ser det som självklart att det som ger jämlik service åt alla är det man ska välja. Nu valde man ett annat alternativ, nu frångick man en stor princip. I dag betyder det att ett barn i vårt land i framtiden kanske inte blir förstådd på akutavdelningen. I morgon kan det betyda något annat. Men det går att korrigera.

Arvoisa ministeri! Kaikesta ei voi olla samaa mieltä. Kaikki päätökset eivät tyydytä kaikkia, mutta kun tehdään päätös, josta seuraa perustuslaillisia haasteita, josta seuraa tuntuva palveluiden heikennys osalle kansalaisista, josta tasavallan presidentti Niinistö on huolissaan, niin se pitää ainakin perustella kunnolla. Ja ellei hyviä perusteluja ole, se tulee korjata. Nyt se olisi mahdollista. Sitä tukee perustuslaki, sitä tukevat asiantuntijalausunnot,

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

eikä se edes nostaisi kustannuksia Tuomas Pöystin mukaan. Se osoittaisi myös, että hallitus ottaa tehtävänsä vakavasti.

17.54 Joakim Strand r: Arvoisa puhemies! Kollega Kurvinen tuossa äsken viittasi minuun. Sanoin edellisessä puheenvuorossa, että Vaasassa on neljä kertaa enemmän ihmisiä per neliökilometri kuin Seinäjoella. Ei se ole mitään vanhanaikaista aitojen rakentamista, se on fakta, sen voi tsiigata vaikka Wikipediasta. Silloin syntyy näitä rajoja, jos poliittiset lehmänkaupat ja todellisuus ja substanssi ovat liian kaukana toisistaan. Minä olen ensimmäinen edesauttamaan sitä uutta yhteistyötä, missä kimpassa mennään kaikki pohjalaismaakunnat maailmalle. Se on päivänselvä asia. Mutta kyllä substanssillakin pitää olla joku merkitys, ja se on juuri se, mihin ihmiset tässä ovatkin reagoineet, että on ollut niin hämärä tämä koko prosessi.

Det är det folk har reagerat på, att man inte har tagit fakta i beaktande. Det är det som är det allra värsta.

70 000 ihmistä tuolla vastaa yli puolta miljoonaa ihmistä täällä pääkaupunkiseudulla. Voi vain miettiä, mimmoinen meteli täällä silloin olisi ollut.

17.55 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli erittäin hienoa kuulla, että edustaja Strand, joka toimii myös Vaasan kaupunginvaltuuston puheenjohtajana, toistaiseksi on edelleen sitä mieltä, että ei pidä ruveta laittamaan Vaasaa ja Seinäjokea vastakkain ylipäänsä missään elinkeinoelämän tai yhteiskunnan kehittämisessä. Se vain kuulosti siltä, kuulosti vähän ikävältä.

Tietysti meillä kaikilla täällä salissa keskustelevilla on myös vastuu siitä, että ihmisiä, jotka tarvitsevat erikoissairaanhoidoa, jotka ovat erittäin sairaita, ei myöskään pelotella — ei luoda sellaista kuvaa, että sairaala on loppumassa tai päivystys on loppumassa. Siinä meillä on varmasti edustaja Strandin kanssa, kun molemmat edustamme samaa aluetta ja samaa vaalipiiriä, yhdessä töitä, että turhat pelot eivät leviä, koska kyllä tämä allekirjoitusmäärä vähän siitäkin kertoo, että ehkä väärää tietoa on liikkunut jonkun verran Vaasan seudulla.

17.56 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Melkein 70 000 ihmistä ei ole varmaankaan kuullut väärää tietoa, kun he ovat todenneet sen, että eduskunta on päättänyt, että Vaasassa ei olisi laajaa päivystystä tulevaisuudessa. Sen takia tämä kansalaisaloite on tehty, ja sen takia nämä ihmiset nyt myös odottavat, mitä tänä päivänä ministeri Rehula vastaa näihin kysymyksiin. Edelleen, me emme ole vielä saaneet yhtään vastausta. En tiedä, onko ministeri edes ajatellut, että hän vastaa näihin kysymyksiin, mutta olisi suotavaa, että vastaisitte jotain. Toivon, arvoisa puhemies, että myös ministeri pitäisi puheenvuoron.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Jatkamme puhujalistaa.

17.57 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Olemme tässä keskustelussa kuulleet sekä keskustapuolueen että kokoomuksen taholta, että mikään ei Vaasan osalta muutu. Mikään ei muutu, siellä jopa leikkaustoiminta lisääntyy, [Antti Kurvinen: Muuttuu, se saattaa

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

parantua!] kun tehdään tällainen tilanne. Saamme varautua siihen, että muuttuu. Nyt minä haluaisin tietää, mikä muuttuu. Olen aikaisemmin kuullut, että sieltä vähenevät tietyt leikkaustoiminnot ja sieltä keskitetään toimintoja muualle. Minulle on ministerin suulla sanottu, ettei tarvitse olla huolissaan, kun sanoin, että kirurgia on aina sairaalan sydän ja jos ei Vaasan keskussairaalassa ole muuta kuin päiväkirurgiaa, luomenpoistoa ja muuta vastaavaa, niin eihän sinne silloin kirurgeja tule. Ministeri Rehula vastasi minulle silloin, että kyllä sinne tulee, kyllä niille kirurgeille järkevää tekemistä päiviksi löydetään. Minä en usko, että tämän maan hyvät kirurgit tulevat johonkin sairaalaan, missä ruvetaan etsimään heille töitä, millä heitä saataisiin pidettyä siellä. Kyllähän he menevät niihin paikkoihin, missä on haasteita heidän kyvyilleen jo valmiiksi olemassa.

Mikä on tämä tarve sitten pudottaa Vaasan status alemmas kuin Seinäjoen status? Me emme halua statusta Seinäjoelta pois, vaan me haluamme saman statuksen. Miksi me haluamme? Sen takia, että kyse on tietysti resursseista, kyse on rahasta, kyse on siitä, että on mahdollisuus toimia kunnolla. Sen takia me haluamme myöskin Vaasaan ja laajalle ruotsinkieliselle Pohjanmaalle tämän laajan päivystyksen. Ja korostan sitä, että me emme tarvitse sitä pelkästään ruotsinkielisten takia, me tarvitsemme sitä myös suomenkielisten takia. Meillä on enemmistö Vaasan kaupungissa kuitenkin suomenkielisiä, ja koko laajalla ruotsinkielisellä Pohjanmaalla meitä suomenkielisiä on 46 prosenttia, eli kyllä meitäkin aikamoinen määrä siellä on.

Me tarvitsemme oman sairaalan, me tarvitsemme toimivan sairaalan, ja on todella ikävää, jos hyvä sairaala halutaan tappaa ja lopettaa.

17.59 Susanna Koski kok: Arvoisa puhemies! On hyvä kuulla, että nyt on yhtenäinen näkemys siitä, että asiantuntijalausunnat ovat arvostettavia ja asiantuntevia.

Kuitenkin huomioni tästä laajasta statuksesta: Se ei ole mikään sellainen pelastettava tai palautettavissa oleva asia, vaan se on kokonaan uusi määritelmä, mikä liittyy tähän terveydenhuoltolain uudistukseen. Joka tapauksessa edellisessä lähetekeskustelussa, kun käytiin läpi tätä terveydenhuoltolain uudistusta, tehtiin eroa ja selkoa 43 §:n sanamuodoista siitä, mitä on tehtävä ja mistä on sovittava, ja nämä kirjaukset ovat velvoittavia ja tarkoittavat ennen kaikkea erä-alueella ja sen sisällä tehtävää työnjakoa ja vastuunjakoa, joka koskee järjestämissopimusta. Kuitenkin nyt on onneksi todettava se, että mikäli Vaasan sairaanhoitopiiri yhä osoittaa ponnettomuuttaan jatkossakin siinä, ettei selkeää yhteistyötä päästä sopimaan omalla erä-alueella, niin pykälään on myös kirjattu se, että mikäli järjestämissopimus ei täytä lain vaatimuksia tai siitä aiheutuu jotain muuta haittaa, joka ei ole lain tarkoittamaa, niin valtioneuvostolla on mahdollisuus määrätä sen sopimuksen sisällöstä.

Eli tämän lakiuudistuksen puitteissa Vaasan sairaanhoitopiirillä, aivan kuten muillakin alueilla tässä maassa, tämän sote-uudistuksen myötä on mahdollisuus oman erä-alueensa puitteissa ja sisällä määrätä siitä työnjaosta ja vastuusta, jonka itselleen halajaa, ja siihen on lain mukaan turvattava resurssit, ja aivan itsestään selvästi tähän kuuluvat myös ne resurssit, [Puhemies koputtaa] jotka liittyvät kielellisten oikeuksien turvaamiseen. Valinnanvapaus koskettaa koko maan aluetta ja erikoissairaanhoitoa, [Puhemies koputtaa] että ihmiset ovat vapaita liikkumaan aivan minne haluavat ja hoidon piiriin pääsemään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Nyt olisi aika siirtyä tänne puhujapöytäntöön, mikäli edustaja jatkaa. — Näköjään ei jatka.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Edustaja Strand, te pyysitte vastauspuheenvuoron ja te pyysitte yhtä aikaa myöskin varsinaisen puheenvuoron. Mikä teidän valintanne on? (Joakim Strand: Voin ottaa varsinaisen, jos ministeri haluaa mieluummin vastata!)

18.02 Anna-Maja Henriksson r: Värderade talman! Vi har nu debatterat här i en timme. Minister Rehula har hört alla våra frågor, han har nog varit tålmodig och lyssnat. Nu skulle det vara dags att också svara på frågorna. Jag tror att vi har ställt alla de frågor vi har. Närmare 70 000 människor väntar på någon typ av svar. Man vill veta varför Vasa inte finns med bland de här 12 fulljournsjukhusen, man vill veta orsaken. Jag tycker att det är berättigat att ge dem också ett svar, också här i dag.

Sedan hoppas jag att riksdagen tar det här medborgarinitiativet på allvar, ventilerar och diskuterar det i utskotten. Och det allra bästa skulle ha varit att man skulle ha gått in för en reform där landskapen själva får möjlighet att bestämma om hur bred jour man ska ha. Men det är ett beslut som är i regeringens händer, och den reformen ligger för tillfället här i riksdagen.

Arvoisa puhemies! Tässä on jo esitetty niin monta kysymystä, että olisi kiva, jos ministeri myös vastaisi niihin.

18.04 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa herra puhemies! Vaasassa on jatkossakin monen erityisalan päivystävä sairaala. Vaasasta tarvitsee lähteä päivystyspalvelujen perään toivottavasti yhtä vähän kuin tänä päivänä. Ne yksittäiset, kymmenet tapaukset, tilanteet, joita Vaasassa ei pystytty hoitamaan, sitten hoidetaan jossakin muussa sairaalassa, näiltä osin pääosin yliopistollisessa sairaalassa. Pohjanmaalla on itse haluttu tukeutua Turun ervaan. Eiväthän väitteet siitä, että automaattisesti ihminen tilanteessa, jossa tarvitaan kiireellistä hoitoa, jota Vaasassa ei pystytty antamaan, vietäisiin joko maanteitse tai muulla tavalla Turkuun, pidä paikkaansa, kun osa tuodaan esimerkiksi Helsinkiin.

Toisekseen en ole koskaan sanonut enkä sano, että Vaasan sairaala jäisi nykyiselleen. Täällä on esitetty sellainenkin väite. En ole sanonut enkä sano, semminkin kun olen sanonut useita kertoja, että yksikään tämän maan nykyisistä keskussairaaloista ei jää ennalleen. Aivan olennainen asia on se, millaisen yhteisen tekemisen meidän suomalaiset sairaalamme aikaansaavat lähikuukausina. Miksi lähikuukausina? Siksi, että valmistelussa on eri sairaaloiden välinen työnjako, ja lähivuosina liittyen siihen, että meidän terveydenhuoltomme kehittyy tavalla, jossa yhä vähemmän ollaan hoitajaksoilla sairaalassa. Hoitajaksot ovat yhä lyhyempiä. Se koskee aivan kaikkia sairaaloita meillä.

En mielelläni käytä ei-sanaa, jota Pohjanmaalla on aika usein viime aikoina käytetty tilanteessa, jossa kaikki energia kannattaisi keskittää siihen, että ihmisten turvallisuudentunnetta on kyetty järkyttämään sillä, että on esitetty väittämiä, kuten tässäkin keskustelussa, joilla ei ole todellisuuden kanssa mitään tekemistä. Mitä tarkoitan tällä? Vaasassa on jatkossakin päivystävä sairaala useilla erityisaloilla.

Täällä eräs edustaja puhui synnytyksistä. Vaasassa synnytetäänkin jatkossa. Vaasassa on kirurgista toimintaa jatkossakin. Mitkä ovat eksaktisti ne erityisalat, jotka Vaasassa ovat? Mitkä ovat 17 muussa nykyisessä keskussairaalassa? Yksi osa sitä ratkaisua on se, mitä tapahtuu erva-alueilla, jatkossa yhteistoiminta-alueilla. Tänä päivänä meillä on terveydenhuoltolaissa säännös, joka olisi edellyttänyt sitä, että erva-alueet tekevät, muistaak-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

seni termi on "järjestämissopimuksen", jossa sovitaan työnjaosta. Näitä sopimuksia, joilla työnjakoa sovitaan, on hieman vajavaisesti tässä maassa tehty.

Se laki, joka tuli voimaan viisi kuukautta sitten, ei estä Vaasan sairaalaa kehittymästä. Päinvastoin on jopa toivottavaa, että oltaisiin innovatiivisia ja aloitteellisia. [Eduskunnasta: Sitähän me ollaan!] Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on muitakin virkkeitä kuin se yksi virke, jota täällä on toistettu liittyen siihen, miten kielelliset oikeudet turvataan. Tämäkin osio pitää muistaa.

Vain yhden edustajan mainitsen tältä osin nimeltä. Edustaja Östman oli huolissaan Vaasan sairaalan rahoituksesta. Me olemme menossa sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa tarvepohjaiseen rahoitukseen, malliin, jossa rahat eivät kohdennu yksittäiselle terveyskeskukselle tai yksittäiselle sairaalalle vaan palveluihin palvelutarpeen perusteella. Meillä ei ole yhdessäkään paperissa sellaista laskelmaa, sellaista suunnitelmaa, että jollakin sairaalassa olisi joku oma raha. Jos en ihan väärin muista, niin Vaasan sairaala sai investointipäätöksen tässä taannoin.

Ja aivan loppuun: keskustelun käyminen olisi helpompaa, kun edes yritettäisiin puhua samalla kielellä, ja tässä kohdassa kenties hankalin kohta on ollut se, kun on esitetty väittämä, kuka ajoi viittä, kuka kahdeksatoista, kuka kahtatoista tilanteessa, jossa puhutaan päivystävien sairaaloiden, ympärivuorokautisesti päivystävien sairaaloiden määrästä. Jonkun verran tiedän, mitä niissä neuvotteluissa on tapahtunut, mutta voihan tätä keskustelua näinkin käydä tilanteessa, jossa ykkösasia on se, että potilasturvallisuus niin ruotsin kuin suomenkin kielellä on turvattu jatkossa Pohjanmaan alueen asukkaille.

18.10 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos näin on, kuten ministeri äsken sanoi — eikä minulla tietenkään ole syytä epäillä sitä — että Vaasan keskussairaalassa säilyvät nämä toiminnot, mitä siellä on, ja siellä on edelleenkin olemassa päivystystä ja niin toisin, niin miksi Vaasan keskussairaala ei voi olla sitten laajan päivystyksen sairaala? Mikä estää, että sillä olisi se sama status, mikä tällä hetkellä on? Nyt on kysymys myöskin siitä, että ihmiset sillä alueella ovat todella huolissaan. Ihmiset pelkäävät sen puolesta, että heitä ei ymmärretä, kun he joutuvat menemään sairaalaan, ja nythän on kuitenkin niin, että joudutaan menemään tietyissä asioissa sinne Seinäjoelle. Se on totta, ettei sinne mitään pieniä haavoja lähdetä ompeluttamaan. Niitä ompelutetaan siellä silloin, jos se haava sattuu tulemaan jossain siinä lähellä. Sehän nyt on täysin selvä asia. Mutta mikä tässä on se syy, mikä estää antamasta tätä statusta Vaasalle? Tämä on se suuri kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan, edustaja Blomqvist.

18.11 Thomas Blomqvist r: Arvoisa puhemies! Olin esittämässä saman kysymyksen kuin tässä edellinen puhuja. Kiitos ministerille vastauksista, mutta siihen yhteen kysymykseen ei vastattu: miksei Vaasaan voi ajatella tätä laajaa päivystyssairaalaa? Sehän ei olisi keneltäkään pois, jos ajatellaan sitä 12+1-mallia. Kenenkään palvelut eivät heikkenisi, päinvastoin paranisivat. Ja minä en ole nähnyt enkä kuullut sellaisia laskelmia, että siitä koituisi mitenkään isoja kustannuksia. Päinvastoin olen siinä uskossa ja sen käsityksen olen saanut, että kun halutaan — ja täytyykin varmistaa se — että Seinäjoella saadaan palvelua ruotsiksi, niin se tulee myös maksamaan aika paljon.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Värderade herr talman! För min egen del vill jag säga till ledamot Kurvinen att det här inte handlar om en kamp mellan Seinäjoki och Vasa, utan det handlar om de grundläggande språkliga rättigheterna. Vi har förespråkat, och vi förespråkar en modell 12+1, alltså där både Vasa och Seinäjoki skulle ha fulljournsjukhus. Det är de språkliga rättigheterna som är i centrum för mig, och jag tror för många av oss här. Här var både ledamot Mäkisalo-Ropponen och ledamot Adlercreutz och många, många fler som har uttryckt just oron för det. Och det är det som är det här som jag ser som ett paradigmskifte här, att man inte väljer den modell som bäst skulle trygga de språkliga rättigheterna, och som inte heller skulle äventyra några andra rättigheter eller patientsäkerhet på något sätt om man går in för den här 12+1-modellen.

18.13 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Haluan kiittää ministeri Rehulaa erittäin kattavasta puheenvuorosta ja selvityksestä. Siinä korjattiin todella paljon väärää informaatiota ja toivottavasti ainakin vähän hälvennettiin niitä pelkoja, joita tämänkin kansalaisaloitteen allekirjoittajilla varmasti on. Nyt meillä maakunnan vaikuttajilla, edustajilla, myös meillä Vaasan vaalipiirin kansanedustajilla, on aika iso vastuu mielipidejohtajina siinä, että me välitämme oikeaa tietoa ja hälvennämme ja lievitämme pelkoja, emme lietso pelkoja.

Tässä on tietysti tapahtunut matkan varrella monenlaisia asioita Vaasan vaalipiirin alueen ja Pohjanmaan erikoissairaanhoidossa. Aivan niin kuin ministeri mainitsi aiemmin, Vaasan sairaanhoitopiiri jokunen vuosi sitten teki päätöksen, että se päätti siirtyä juuri Turun yliopistollisen keskussairaalan erva-alueelle, pois TAYSin, Tampereen yliopistollisen keskussairaalan, erva-alueelta, ja siinä ikään kuin katkesikin vähän tämä pohjalaismaakuntien yhteys ja se lakeuden yhtenäisyys erikoissairaanhoidossa. Kyllä täytyy sanoa, että itse pidän sitä päätöstä virheellisenä. No, se on tietysti historiaa, ja sen kanssa pitää elää, mutta sekin on tässä keskustelussa hyvä ottaa huomioon.

Arvoisa puhemies! Edustaja Blomqvistille haluan sanoa, että pidän erittäin tärkeänä kielellisiä perusoikeuksia ja minusta on rikkaus se, että meillä puhutaan sekä ruotsia että suomea, tietysti satoja muitakin kieliä Suomessa, mutta se, että meillä on kaksi elävää kieltä, suomi ja ruotsi, on erittäin tärkeä asia. Toivon, että nyt kun tätä kaksikielisyysskeskustelua on käyty niin syvällisesti täällä eduskunnan suuressa salissa, tämä myös heijastuu tuonne Pohjanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle ja me saamme aivan uudenlaista yhteistyötä, mikä nostaa meidän kilpailukykyämme, kehittää meidän maakuntiamme. Ja kyllä me tarvitsemme, arvoisa puhemies, kaksikielisiä instituutioita, kaksikielisiä sairaaloita, kaksikielisiä kouluja, elävää kaksikielisyyttä ja hyvää yhteistyötä.

18.15 Joakim Strand r: Arvoisa puhemies! On pakko mainita — minä en tiedä, huomaisiko edustaja Kurvinen — että meidän ajoimme nimenomaan 12+1-mallia, missään nimesessä ei mitään Seinäjoelta pois, vaikka mitä nämä faktat ja selvitykset puhuisivat, vaan 12+1. [Antti Kurvinen: Hyvä tarkennus! Hyvä tarkennus!] Siinä olisi ollut kiva saada myös apua. Mutta jos 70 000 ihmistä ja myös presidentti lausumalla reagoivat, niin kyllä silloin minun mielestäni pitäisi katsoa peiliin ennemmin kuin syyttää muita pelon lietsonnasta. Minun mielestäni tämä on aika erikoinen juttu. Onneksi johtavat lääkärit koko Suomessa ovat äärimmäisen pragmaattisia ja fiksuja ihmisiä, he sopivat ervojen sisällä ja ervojen välillä, tekevät jopa kansainvälistä yhteistyötä ihan riippumatta siitä, mitä me täällä puhumme. Se on hyvä huomata. Mutta sitä minä en voi ymmärtää, että itse esityksessä ei vaikutuksia yrityk-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

siin millään tavalla arvioida, ei missään yhdellä lauseella ole vaikutuksista yrityksiin, vaikka jopa pörssiyhtiöitten johtajat ottavat kantaa ja sanovat, että nämä kehittyvät keskussairaalat ovat tärkeä osa heidän ekosysteemiä. Jotenkin olisin laajemmin halunnut myös ministeriltä vastauksia näistä taloudellisista vaikutuksista.

18.16 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta oli erittäin hyvä, että tuossa edustaja Strandin puheenvuorossa tuli se esille, että meillä on fiksua huippuasiantuntijoita terveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa ja he pystyvät eräalueitten sisällä näistä sopimaan. Eli tässä tuli viesti vaasalaisille, tässä tuli viesti pohjalaisille. Erä-alueen sisällä pitää asia sopia, ja sitä kautta me voimme turvata sen, että Vaasan keskussairaala on jatkossakin vahva erikoissairaanhoidon osaaja.

Mutta kysyisin nyt vielä ministeriltä myös edustaja Strandin esittämän kysymyksen: onhan nyt varmasti niin, että Vaasan keskussairaalalle ei tapahdu mitään sellaista, mikä estäisi Vaasan energiaklusteria kehittymästä? Arvoisa puhemies, kysyn vielä toisen kerran: onhan niin, että Vaasan keskussairaala kykenee jatkossakin palvelemaan erittäin kansainvälistä, globaalisti kilpailukykyistä Vaasaa, jossa on paljon maahanmuuttajia ja eri kulttuureja?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Strand.

18.17 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän on kiva kuulla sitten näitä vastauksia. Globaalissa kilpailussa ei voi tyytyä siihen, että kaikki pysyy nyt suunnilleen tällä tasolla, vaan aina pitää mennä täysillä eteenpäin, täysillä eteenpäin. Onhan se selvä, että jos jaetaan eri statuksiin näitä sairaaloita, niin onhan sillä pidemmällä tähtäimellä jokin merkitys, ja ellei ole, niin miksei sitä sitten voida lisätä siihen? Miksei sitä vaan voida lisätä siihen? Siihen me emme ole saaneet vielä vastausta. Miksei voida lisätä Vaasan keskussairaala sinne listalle? Sitten ovat varmaan kaikki tyytyväisiä.

18.18 Susanna Koski kok: Arvoisa puhemies! Nykyisenkään lainsäädännön nojalla asiakkaalla ei ole oikeutta valita, miten häntä hoidetaan — sen sijaan voi kyllä valita, hoide taanko häntä vai ei. Siinä suhteessa tämä valinnanvapauslaki ja valinnanvapaus, joka tulee ulottumaan koko tämän sosiaali- ja terveydenhuolto uudistuksen yhteydessä kaikkialle ja mahdollisimman laajalti koko sosiaali- ja terveydenhuoltoon, on äärimmäisen tärkeä ja mittava uudistus koko tähän järjestelmäämme. Vaasan keskussairaalassa on asioita hoidettu hyvin ja esimerkillisesti. Esimerkiksi syöpähoidot omalla erä-alueella tai syömishäiriöiden hoito Vaasan keskussairaalassa ovat aivan esimerkillisellä tasolla ja ensiluokkaisia.

Hallitus on kyllä osoittanut vastuunsa ja huolensa tästä, että mikäli tarvetta ilmenee, niin tähän terveydenhuoltolakiinhan on kirjattu myöskin tämä hallitusryhmien sopima ponsi, eli mikäli tämä vaatii toimenpiteitä, niihin ryhdytään viipymättä ja välittömästi. Yhdyn Kurvisen ja Strandin näkemyksiin siitä, että kyllä nyt täytyy laittaa kaasua ja ryhtyä toimiin viipymättä myöskin Länsi-Suomen yliopistosairaalan selvittämiseksi, jotta sairaanhoitopiireillä on mahdollisimman hyvät tiedot suhteuttaa omaa asemaansa tulevaisuuteensa ja tiedot siitä, minkä tyyppisiin toimenpiteisiin on ryhdyttävä, jotta mahdollisimman laadukas erikoissairaanhoido voidaan turvata globaalisti kehittyvässä ja kasvavassa kansainvälisessä ympäristössä myöskin rannikolla.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Ministeri Rehulalle kiitokset ansiokkaasta selonteosta tämän terveydenhuoltolain uudistuksen suhteen.

18.20 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puhemies! En tunne itse tätä Vaasan sairaalan toimintaa tarkkaan, mutta asun kyllä tällä samalla erva-alueella, ja voi todeta tietenkin, että Turun yliopistollinen keskussairaala on kehittynyt huippusairaala.

Tässä on hyvä teema minusta, keskustelu siitä, että erva-alueiden välillä tarvitaan yhteistyötä ja toisaalta erityisesti maakuntien rajoilla. TYKS Loimaa on nimenomaan tässä Turun ja Satakunnan rajoilla, ja en ole henkilökohtaisesti tyytyväinen siihen, miten tällä hetkellä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri vastaa haasteisiin, joita sinne tulee, kun kuitenkin on alueita, joista tulee yli 100 kilometriä Turkuun, ja se on ambulanssille liian pitkä matka. Toisaalta voitaisiin kehittää paremmin sitä yhteistyötä, ainakin 24/7 perusterveydenhuollon päivystys minusta siinä välttämättä tarvittaisiin. Eli maakuntien rajoilla maakuntien ja erva-alueiden pitäisi tehdä sillä tavalla yhteistyötä, ettei tule maakunnan kiroja tähän raja-alueelle, alueita, joissa palvelujen saatavuus ei ole hyvää. Kuitenkin täällä rannikolla, jossa todella se talous nousee, niin kuin Vaasassa kaikkialla, maaseutu on kokonaan asuttua. Näillä ihmisillä on tietenkin totta kai oikeus myöskin hyviin terveyspalveluihin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä ministerille 2 minuuttia.

18.22 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa puhemies! On kysytty useammankin kerran, niin tänään kuin aikaisemmassakin vastaavasta aiheesta käydyssä keskustelussa, perusteluja tälle ratkaisulle. Ne löytyvät siitä hallituksen esityksestä, jossa on määritelty ne kriteerit, jolla perusteella sairaalat on nimetty tuohon lakiin. Kyllä ne perustelut sieltä löytyvät. Täällä on esitetty useita kertoja tänään sekin väittämä, että ei ole mitään perusteluja. Ne löytyvät.

Toinen asia hieman tätä sivuten: varjeltakoon meitä sellaiselta tilanteelta, jossa Suomen sairaalaverkko rakennettaisiin esimerkiksi poliittisten puolueitten vallan tai jäsenkirjojen perusteella — silloin kun puhutaan ihmisten potilasturvallisuudesta, silloin kun puhutaan siitä — niin että ne sairaalat, jotka meillä on, olisivat mahdollisimman korkeatasoisia ihan joka puolella Suomea.

Samoin: toivottavasti vastakkainasettelu eri sairaaloitten välillä olisi mahdollisimman vähäistä, koska olosuhdetekijät eri puolilla Suomea ovat varsin erilaiset. Varsin erilaiset. Tässä roolissa, jossa vastuuta kannan, kannan suurta huolta siitä, että koko maassa toteutuisi perustuslain turvaama yhdenvertaisuus — 19 §:n mukaiset oikeudet turvataan ja perustuslain kielelliset oikeudet turvataan — Pohjanmaallakin niin suomen kuin ruotsin kielellä. Se on tämän tehtävän ykkösasia, että ei ole esimerkiksi kuljetuksissa tilannetta, jossa päivystys virallisesti on mutta käytännössä sitä ei olekaan tai se on jollain tilapäisjärjestelyllä hoidettu ja ihminen menehtyy siihen, että matka sinne todellisen avun piiriin onkin liian pitkä.

Sitaatti: "Todella toivon, että mennään täysillä eteenpäin." Niin minäkin toivon. Yksi aivan keskeinen asia on se, että yhteistyö erva-alueella, jatkossa yhteistoiminta-alueella, voi olla luottamuksellista ja työnjakoa tehdään. Mitä vähemmän valtakunnan tasolla pitää puuttua, sen parempi tilanne jatkossa on.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

4. Lakialoite laiksi terveydenhuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 6/2017 vp Thomas Blomqvist r ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan. Asia pantiin 18.5.2017 pidetyssä täysistunnossa pöydälle 23.5.2017 pidettyyn istuntoon, jossa se poistettiin päiväjärjestyksestä.

Keskustelu asiasta käytiin päiväjärjestyksen 3. asiakohdassa.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

5. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion vuoden 2016 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta

Kertomus K 9/2017 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain, ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain ja ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 9/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 9/2017 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merilain, aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain 2 §:n ja merityösopimuslain 11 luvun 4 §:n muuttamisesta sekä Kansainvälisen merenkulkujärjestön eräiden yleissopimusten eräiden liitteiden muutosten hyväksymisestä ja laiksi sopimusmuutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 7/2017 vp

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Ensin päätetään liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön LiVM 7/2017 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä yleissopimuksesta ja siten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 23/2017 vp tarkoitetut yleissopimusten liitteisiin ja yleissopimusten pöytäkirjojen liitteisiin tehdyt muutokset. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 23/2017 vp sisältyvät 1.-4. lakiehdotuksen. Yleissopimuksen ainoa ja lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain ja tieliikennelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 33/2017 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 33/2017 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

9. Lakialoite laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 20/2017 vp Anna Kontula vas ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu

18.26 **Anna Kontula vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on lähtenyt liikkeelle vammaisen henkilön yhteydenotosta. Sain sähköpostin nuorelta, joka oli kovin halukas ja innostunut osallistumaan työelämään, mutta koki, että meidän nykyinen järjestelmämme ei anna hänelle siihen mahdollisuutta. Hän oli saanut paperit ja reitingit siitä, että hän oli pysyvästi osatyökykyinen ja tätä arviota vasten myös oikeutettu palkkatukeen. Ongelmana oli, että palkkatuki myönnettiin niin lyhyelle ajalle kerrallaan, että ne sopeuttamistoimet, joita työnantajan oli tehtävä, jotta hän pystyisi työpaikalla työskentelemään, muodostivat liian suuren esteen, jotta työnantaja olisi lähtenyt niitä näin lyhyeksi ai-

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

kaa tekemään, kun ei ollut varmuutta siitä, onko osatyökykyisyyttä kompensoiva palkkatuki käytössä enää sitten jonkin ajan kuluttua.

Meillä on Suomessa valtavan paljon sellaisia ihmisiä, jotka haluaisivat töihin, jotka kykenisivät töihin ja jotka olisivat rikkaus meidän työmaillamme, meidän työmarkkinoillamme, jos heille annettaisiin siihen mahdollisuus. Usein kysymys on siitä, että henkilö joko pystyy työskentelemään vain osittain tai sitten henkilö vaatii sellaisia sopeutustoimia työpaikalta, joita työntekijöiden enemmistö ei tarvitse. Sen vuoksi nämä ihmiset jäävät haussa toisen jälkeen aina vapaista paikoista kilpailtaessa kakkoseksi. Meidän työmarkkinoillemme on myös ominaista, että useimmiten sisään tuloväylä työmarkkinoille tapahtuu aika pirstaleisen työelämän kautta. Nuoret menevät ensin vuokratyöfirmoihin, kiertävät yrityksestä toiseen, ja sitten jossakin natsaa sekä oma osaaminen että työnkuva niin hyvin yhteen, että se työpaikka jääkin pysyväksi. Näillä osatyökykyisillä, sopeuttamistoimia tarvitsevilla ihmisillä tämä väylä on käytännössä suljettu. He eivät pysty työskentelemään yhtä päivää tuolla ja ehkä kahta päivää tuolla toisaalla, vaan heidän matkansa työelämään täytyy kulkea pitkäjänteisemmän työsuhteen kautta.

Osa näistä osatyökykyisistä tarvitsisi tätä palkkatukea, vaikkakin pitkälle ajalle, niin ei kuitenkaan pysyvästi. He saattaisivat hyvinkin työskennellä myös avoimilla työmarkkinoilla ilman palkkatukea joskus tulevaisuudessa, kunhan sopeuttamistoimet on hoidettu. Osalla taas ei ole realistisia mahdollisuuksia koskaan päätyä avoimille työmarkkinoille, mutta se ei tarkoita, etteikö näille ihmisille itselleen ja suomalaiselle yhteiskunnalle olisi silti hyötyä siitä, että he palkkatuen turvin kykenevät työskentelemään välityömarkkinoilla.

Minä en tässä lakiesityksessä esitä pysyvää palkkatukea, vaikka kyseessä olisi pysyvästi osatyökykyinen henkilö, sen takia, että nykyinen maailma muuttuu niin nopeasti, että pysyvä on vaarallinen ja epäviisas sana. Kuitenkin on järkevää, että kompensaation työnantajalle takaava aika on pidempi kuin mitä se nykyisen järjestelmän mukaan on.

Suomalaisessa yhteiskunnassa yksi sekä surun että ilon aihe on, että meillä arvostetaan työtä. Meillä arvostetaan työtä, mistä meidän vaurautemme pitkälti on peräisin, mistä meidän hyvinvointimme rakentuu, mutta meillä arvostetaan työtä myös niin, että monesti ihmisen on vaikea saada arvostusta ja löytää paikkaansa muuten kuin työelämän kautta. Niin kauan kuin työ ei suomalaisessa yhteiskunnassa ole vain toimeentulon vaan myös osallisuuden edellytys todella monelle, niin kauan meidän pitäisi kyetä löytämään järjestelmiä, jotka takaavat työmarkkinoille pääsyn kaikille niille, jotka sinne haluavat.

18.32 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Jäin kuuntelemaan, ja nyt kommentoinkin edustaja Kontulan puhetta, sillä osatyökykyisten työllistäminen on minusta todella tärkeä asia, ja se on myöskin huonosti hoidettu asia tällä hetkellä, eli sen eteen ei ole kyllä tehty riittäviä toimenpiteitä. Korotetun palkkatuen maksaminen on yksi keino tässä, ja edustaja on aloitteessaan hyvin perustellut asian, joten en toista hänen sanomisiaan.

Meillä on monia muitakin keinoja käytettävänä, ja nostan niistä yhden tässä esille. Toisella viikolla, vai olisiko ollut kaksi viikkoa sitten, vietettiin esteettömyysviikkoa, ja siksi on hyvä muistuttaa esteettömyyden varmistamisesta keinona mahdollistaa osatyökykyisten työssä käyminen. Valitettavasti esteettömyyden tukeminen ei ole tämän hallituksen agendalla kovin korkealla sijalla, ja tästä esimerkkinä ovat ehdotukset rakennusten esteettömyysnormien purkamisesta.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Nyt sitten uusimpana asiana hallitus on osana maakuntahallinnon ja kasvupalveluiden uudistamista päättänyt lopettaa työolosuhteiden järjestelytuen, niin sanotun mukauttamistuen. Mukauttaminen tarkoittaa työolosuhteiden järjestämistä esimerkiksi apuvälineitä hyödyntäen sellaiseksi, että vammainen pystyy opiskelemaan tai työskentelemään. Vuonna 2014 hyväksytyn yhdenvertaisuuslain mukaan viranomaisen, koulutuksen järjestäjän tai työnantajan on tehtävä kohtuulliset mukautukset, jotta vammainen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa saada koulutusta tai jatkaa työntekoa. Mukautukset on Suomen lainsäädännössä toteutettu YK:n vammaisyleissopimuksen ja työsyRJintädirektiivin mukaisesti. Mukauttamisen laiminlyönnellä aiheutetaan työkykyisten ihmisten työn ulkopuolelle jääminen. Se on epäinhimillistä ja yhteiskunnan kannalta inhimillisten voimavarojen hukkaan heittämistä. Tämä työolosuhteiden järjestämistuki on työnantajalle maksettava tuki, jotta kynnys palkata vammainen tai osatyökykyinen mahdollistuisi. Hallituksen perustelu tämän tuen poistolle on se, ettei sitä ole käytetty paljon. Tämä on minusta aika huono perustelu, kun pikemminkin pitäisi pohtia, miksi sitä ei ole käytetty. Ilmeisesti yksi keskeinen syy tähän on, etteivät työnantajat ole tienneet tästä tuesta. Tarvetta työelämän muuttamisessa on kuitenkin tämän tuen käytölle paljon, eli me tarvitsemme asenteiden korjaamista tässä asiassa.

Asiakokonaisuuden haltuun ottaminen vaatii laaja-alaista pohdintaa, sillä tällä hetkellä mukauttaminen ymmärretään yleensä vain liikuntavaikeuksien sekä näkö- tai kuulovammaa kompensoivien apuvälineiden hankintana, mutta meillä on esimerkiksi tällä hetkellä noin 7 000 työikäistä muistisairasta, ja monet heistä jäävät heti diagnoosin saatuaan eläkkeelle. Asenteiden muuttamisen ja tällaisen niin sanotun kognitiivisen mukauttamisen avulla olisi mahdollista pidentää heidän työssä olemistaan jopa useilla vuosilla.

Minä kerron tästä esimerkin. Minulla on yksi tuttava, joka sairastui Alzheimerin tautiin, ja hän jäi melkein heti diagnoosin saatuaan eläkkeelle — ensin sairauslomalle ja sitten eläkkeelle. Työpaikalla ei ymmärretty näiden mukauttamisten merkitystä, mutta kun hän jäi eläkkeelle, niin hän rupesi kirjoittamaan oppikirjaa. Elikä hyvin pienillä asioilla olisi voitu mahdollistaa se, että hän olisi pystynyt jatkamaan työelämässä.

Arvoisa puhemies! Yhteenvetona toteankin, että meillä on paljon tehtävää osatyökykyisten työllistämisen edistämiseksi. On sääli, että yhteiskunnassa ei ymmärretä, miten paljon inhimillistä pääomaa jää hyödyntämättä. Edustaja Kontulan lakiesitys on hyvä, mutta tarvitsemme paljon muutakin. Kenties tämän muutoksen pitäisi nyt käynnistyä asenteissa.

18.36 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Äskeisessä puheenvuorossani yksi tärkeä näkökulma jäi vielä pois. Paitsi että palkkatuki hyödyttää tietenkin ihmisiä, jotka sille palkkatuelle pääsevät, niin työssä käyvät osatyökykyiset, erityisesti vammaiset, ovat merkittäviä asennemuokkaajia oman esimerkkinsä kautta. Meillä yksi iso ongelma on se, että monesti siinä, missä nuorten yo-juhliissa, joita nytkin tässä parhaillaan valmistellaan ympäri Suomen, kysellään tulevaisuudennäkymiä ja unelma-ammatteja, vammaiselle nuorelle viestitetään jo varsin varhain, että sinun paikkasi on työpajoissa ja että sinähän et tule koskaan työelämään menemään. Se, että me saamme ihmisiä näkyvästi mukaan työmarkkinoille, antaa myös itseluottamusta ja esimerkkejä nuorille siitä, että tämäkin tie on mahdollinen ja että myös heillä on oikeus siihen samalla lailla kuin muillakin ihmisillä, eli se muokkaa paitsi näiden nuorten asenteita erityisesti heidän ympärillään elävien läheisten ihmisten asenteita.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Toisaalta minä olen henkilökohtaisesti aika huolissani siitä, että yksi modernisaation seuraus meidän yhteiskunnassamme on tiukka siiloutuminen. Meillä aika vahvasti paitsi että puhutaan paljon poliittisista kuplista, on erilaisia kategoriakuplia. Ne muistisairaat tai vanhat ihmiset elävät jossakin omassa maailmassaan, ja toisaalta sitten lapsiperheille on oma maailmansa, ja usein vammaiset ihmiset ovat erotettuina muusta yhteiskunnasta omiin kinkereihinsä ja omiin touhuihinsa, ja se ei ole hyvää kehitystä. Meillä pitäisi olla nyt jo niin paljon vaurautta ja hyvinvointia, että me pystymme sen katkaisemaan ja antamaan ihmisille mahdollisuuden totutella taas toisiinsa silloinkin, kun ollaan vähän erilaisia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

10. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2016

Kertomus K 10/2017 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 5/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 2.6.2017 pidettävään täysistuntoon.

11. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2016

Kertomus K 11/2017 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 6/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 2.6.2017 pidettävään täysistuntoon.

12. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2016

Kertomus K 12/2017 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 7/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 2.6.2017 pidettävään täysistuntoon.

13. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 2.6.2017 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.39.

Pöytäkirja PTK 62/2017 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen